

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXII ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2006. MÁRCIUS 9.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

3.

MIÉRT TÜNTETTÜNK STRASBOURGBAN?

„Micsoda fölséges égháború
A külön lábak együttes dobbanása!” (József Attila: *Tüntetés* – 1924)

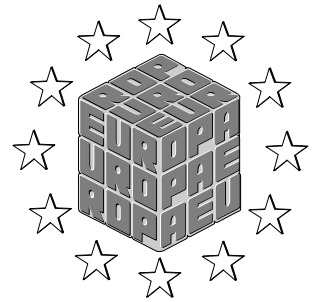
Az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) már a múlt év decemberében meghirdette a strasbourgi tüntetést 2006. február 14. napjára. Miért éppen Valentin-napra? Mert az Európai Parlament (EP) ekkor kezdte el tárgyalni a szolgáltatásokról szóló uniós irányelveket. Az eredetileg betervezett dokumentumban pedig jónéhány tétel kifogásoltak a szakszervezetek. (Lásd lapunk összeállítását a 3. oldalon.)

A demonstrációra több mint ötvenezer ember jött el Strasbourgba az EU szinte valamennyi tagállamából, sőt a csatlakozásra váró Törökországból is. A magyar szakszervezetek mintegy százharminc fős csapatában a PSZ tagjai vonultak a legnagyobb számban. Természetesen a franciák és a németek voltak a legtöbben (több tízezeren), de az olaszok és a belgák is többbezes létszámban meneteltek együtt színes, harsány forgatagban a spanyolokkal, a mellettünk haladó portugálokkal, a mögöttünk vonuló lengyelekkel és a többiekkel. Valamennyi résztvevőnek, különösen nekünk magyaroknak lenyűgöző élményt adott az európai szakszervezetek látványos erődemonstrációja, a „Jelkesedés karsú suhánásának” követése éppúgy, mint tüntetőtársaink és a strasbourgiak lelkes köszöntése, amikor transzparenshatárunkon megpillantották a HUNGARY feliratot. Mindez megerősített bennünket abban a meggyőződésben, hogy a szakszervezeti mozgalom globalizálódó világunkban, a különböző válságjelenségek ellenére is képes markánsan megjeleníteni Európa munkavállalóinak véleményét, s hogy annak igazi erejét az összefogás adja. A megosztott magyarországi szakszervezeti mozgalomnak különösen sok tanulnivalója van e téren.

A tüntetés, az európai parlamenti vita, majd döntés rendre azt igazolta, hogy nemcsak az utcán figyeltek ránk, hanem a parlamentben is. Külön jelentősége van annak, hogy tüntető tömegben megtalált bennünket az EP egyik magyar képviselője, a szocialista *Herczog Edit*, s „együttmenetelésével” megisztelte mozgalmunkat. A szolgáltatási irányelvek vitájában elhangzott hozzászólásából és a szocialista képviselők szavazataiból is kiérezhettük az együttérzést. Egyébként a hazai képviselők közül csak a szocialisták szavaztak igennel azokra a kompromisszumos javaslatokra, amelyekben a szakszervezeti követelések is megfogalmazódtak. Mind a Fidesz, mind az MDF, mind az SZDSZ képviselői nemet mondtak erre, mert szerintük e módosítások a liberalizáció ellen hatnak és „felhígítják” a szolgáltatási irányelveket. Mások pedig úgy vélekedtek, hogy a tüntetés okafogyott volt, mert az Európai Parlament két meghatározó frakciója, a néppártok és a szocialisták már korábban (február 8-án) megállapodtak a szakszervezeti kifogásokat is felölelő módosító indítványok betervezésében. Arról persze nem szólnak, hogy mindebben milyen szerepet játszott a tüntetés híre, előkészítő munkálatsora. Mi viszont jól tudjuk, hogy a jövőt tekintve is fontos volt e demonstráció. Az európai szakszervezetek ennyi országból szerveződve még soha nem mutatták meg létezésüket. Bár ennél nagyobb létszámú tüntetések akár Franciaországban vagy Olaszországban már többször előfordultak, ám a páneurópaiság ilyen módon még nem jelent meg a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban. Mindez nem mond ellent annak, hogy továbbra is fontosnak tartjuk a szociális párbeszédet, érdekegyeztetést. Bizonyos helyzetekben azonban szükséges a döntéshozókkal a szakszervezeti mozgalom erejét demonstrációval is érzékeltetni.

Sajnálatos, hogy az itthoni médiumok alig foglalkoztak az eseményekkel. Emiatt a hazai közvélemény alig tud valamit a tüntetéséről, s még kevésbé a készülő európai szolgáltatási irányelvekről, amelyek sorát a hozzáértők az alkotmány után az egyik legfontosabb uniós dokumentumnak tekintik. A megszólaló néhány szakmai lap pedig magyar skizofréniaként aposztrofálja a történeteket. Nem értve, hogy a magyar és a kelet-közép-európai szakszervezetek miért meneteltek együtt a strasbourgi nyomásgyakorló tüntetésen nyugati harcostársaikkal. Ezzel elősegítették a protekcionista megközelítés felé hajló francia, német, osztrák álláspont győzelemre vitelét, az irányelvek felhígítását – mondják. Nem akarják megérteni, hogy az egységesülő európai szakszervezeti mozgalom az európai szolidaritással nem az irányelvek alapvető célja (a szolgáltatások szabad mozgása és letelepedése) ellen emelte fel szavát, hanem mindenekelőtt a munkavállalók jogainak megnyirbálásával szemben lépett fel. Továbbá azért, hogy a közérdekű szolgáltatásokra, így az oktatásra se terjedjen ki a mindent a kereskedelmi haszon elvét érvényesítő liberális szemlélet. A szolgáltatási irányelvek ugyanis azt a kérdést is felvetik, hogy milyen szociális modellt szeretnének az EU-ban. Számunkra a gazdasági és technikai fejlődésnek együtt kell járnia a magasabb bérekkel, a fejlettebb szociális biztonsággal és fogyasztóvédelemmel. Az eredeti javaslat elfogadása viszont ezzel éppen ellentétes folyamatot indított volna el.

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- **A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI**
- **UNIÓS TÜNTETÉS STRASBOURGBAN**
- **ÚJABB KEDVEZMÉNYEK PSZ-TAGOKNAK**
- **A PSZ KÉRDEZ, A PARLAMENTI PÁRTOK VÁLASZOLNAK**
- **SZEF-ELVÁRÁSOK AZ ÚJ KORMÁNYPROGRAMMAL KAPCSOLATBAN**
- **POLITIKAI KAVALKÁD II.**
- **JOBBAN VAGY ROSSZABBUL ÉLÜNK?**
- **PL-ÚTMUTATÓ:**
  - **A NYUGDÍJ ÖSSZEGÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA;**
  - **EURÓPAI EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI KÁRTYA;**
  - **MUNKAJOGI KÉRDÉSEK;**
  - **ISMÉT A 13. HAVI ILLETMÉNYRŐL;**
  - **JOGI PANORÁMA**

In memoriam MÓRÉ JÓZSEF

Március 2-án búcsúztak Miskolcon hozzátartozói, munkatársai, tisztelői és tanítványai **Móré Józseftől**. Szakszervezetünk képviseletében *Varga László* elnök, valamint a PSZ Miskolc városi és Borsod megyei vezetői vettek részt a gyászszertartáson.

Néhány adat annak érzékeltetésére, hogy mit jelentett szűkebb pátriájának és országunknak az elhunyt kolléga.

1920. június 25-én született Sárospatakon. Már diákéveiben megismerkedett a sporttal és annak egészséges szellemében élt haláláig.

A Sárospataki Református Tanítóképzőbe került, és annak légköre sorsdöntően meghatározta életútját. Már ötödéves korában a sportkör elnökévé választották. Az akkori időknek megfelelően 1942-46-ig katonai szolgálatot teljesített, majd hadifogságba került. Hazatérve kezdte igazán pedagógiai pályáját. Ócsanálason, majd Miskolc több általános és középiskolájában oktatta a testnevelés és sport szeretetére tanítványait. Szakfelügyelőként ment nyugdíjba 1981-ben. Aktív részese volt 1960-ban a Miskolc Városi Sportiskola szervezésének, melyet 12 éven át vezetett.

Élete végéig a Diáksport Tanács aktívjaként a természetjárás koordinálta. Több éven át irányította a Természetjáró Szövetség Diákbizottságát, és elnöke volt a Pedagógus Sportegyesületnek.

Tevékeny tagként ott találjuk a Magyar Olimpiai Akadémiában és a Megyei Sporttörténeti Társaságban. Hosszú időn keresztül tagja volt a Pedagógusok Szakszervezete B. A. Z. megyei elnökségének, ahol példa értékű közösségformáló tevékenységet folytatott. Megkapta a Magyar Népköztársaság Sportérdemérem ezüst fokozatát, a „Magyar Sportért” címet és Miskolc Város Nívódíját.

A nagy testnevelői nemzedék meghatározó egyéniségének emlékét megőrzi a megye pedagógustársadalma, a tanítványok népes tábora, és – még névtelenül is – ott lebeg életének szép szenvedélye a természetjárók népes seregében, akár pusztáink, akár hegyeink szépségében gyönyörködnek.

Időszerű olvasmány

A médiumokban napról napra szó esik klasszikus örökségünk egyik jelentős részének mai eseményeiről, az olimpiáról s annak magyar vonatkozásairól. A bőséges anyagból is kiemelkedik az az összeállítás, amely **Emléküket őrizzük** (*elhunyt olimpiai bajnokaink*) címmel jelent meg tavaly novemberben a Magyar Olimpiai Bizottság megalakulásának 110 éves évfordulója alkalmából, a MOB egyik szervezetének, a Magyar Olimpiai Akadémiának gondozásában, és főtájkára, *dr. Jakabházyné Mező Mária* szervezésében. Az előszóban írta *dr. Aján Tamás*, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság tagja, a Magyar Olimpiai Akadémia elnöke: „A hagyományörző tevékenység sokoldalúságát hivatott reprezentálni ez a kötet. Részletes tájékoztatást ad az emlékhelyekről, az ezekhez kapcsolódó kegyeleti tevékenységről, a Hagyományörző Bizottság működéséről, amelynek tagjai szép és követésre méltó munkát végeznek az öt karika szolgálatában.”

A könyvnek a rövidre fogott írások mellett nagy vonzerőt ad az összegyűjtött felvételek csak itt látható sokasága. Közülük hadd emeljük ki azt a világon egyedülálló *emlékfalat*, amely 1994 óta áll Budapesten, a Farkasréti temetőben. A márványfalon időrendben olvashatók elhunyt olimpiai bajnokaink nevei. Százé. És az idei év kezdetén már újabb hármuké kerül oda: *Dalnoki Jenő* és *Bene Ferenc* labdarúgók, valamint az élete 92. esztendejében elhunyt *Csák Ibolya* magasugró atléta.

A méltán érdeklődést keltő mű munkatársai közt természetesen ott van *Sárdi Lajos* is, szakszervezetünk országosan ismert, kitűnő volt vezetője, aki nyugdíjasan is velünk együtt él, tevékenykedik: aktív sportoló volt, majd hűségese krónikásként maig a magyar olimpiai részvétel kiemelkedő éltetője és „történetírója”. Jellemzésül, íme, a könyv egyik szerzőjétől: „Sárdi Lajos, a magasan képzett és nagy tapasztalattal rendelkező pedagógus, mindig naprakész. Adathalmazokból is pillanatok alatt előugranak számára a történések dátumai, győztes gólok, találatok és időeredmények. Kimutatásai a Központi Statisztikai Hivatal gyöngyszemei lehetnének.”

Újabb folyóirat

Ismét gazdagodott az időszakos kiadványok bőséges kínálata: 2006. januártól kezdve minden hónap utolsó péntekjén napvilágot lát a **Nyugdíjasok Magazinja** című színes nyomású, képes folyóirat. A lapot a Premier Travel Utazási Rt. jelenteti meg a Magyar Lapkiadó terjesztésében. Főszerkesztője a nyugalmazotti téma szakértője, *B. Molnár László*, művészeti vezetője a nagy nyomdásztapasztalattal rendelkező *Bérci Ferenc* (a Mentornál is ezt a tisztelet tölti be). A folyóirat meglepően különlegesen változatos szövegeivel és képanyagával. Hazai és nemzetközi szemlélet jellemzi, a közvetlen nyugdíjas témákon túl a kultúra, a művészet, a sport hírességeiről, eseményeiről egyaránt szólva.

Természetesen azzal a határozott céllal, hogy a nyugdíjasok idős korukban is a mozgalmal élet részesei lehessenek. A 32 oldalas képeslap ára mindössze 196 forint. A szerkesztőség telefonszámai: 472-0877-től-0879-ig.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBBI!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőablára is kikerül. Jogszabályismertető, zöld PL-ütműtatásban szereplő anyagainkat pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni.* Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja *5% áfával 3.450 forint*, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezett követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változtatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldal 40.000, negyedoldal 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtelt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Hirdetés

Az egész évi **5. és 6. osztályos irodalom TANÁRI MAGYARÁZATTAL** kazettán és CD-n! Óravázlatok, tesztek, megoldások! Hasznos segítség a tanulásban és tanításban! Tel.: 06-30-9-000-841 (x)

Krétavásár!

Cégünk rendkívül kedvező áron kínálja importból származó pormentes és hagyományos krétáit:

Megnevezés	Bruttó ára
Pormentes színes szögletes cseh kréta 12 szál/doboz	240,-
Pormentes fehér szögletes cseh kréta 100 szál/doboz	480,-
Fehér szögletes kréta 100 szál/doboz	240,-
Színes szögletes kréta 12 szál/doboz	60,-
Színes szögletes kréta 100 szál/doboz	360,-
Fehér kerek kréta 12 szál/doboz	30,-

Érdeklődni lehet: Molnár Tamásnál 06-30-9330-319-es telefon-számon. Megrendelés 06-27-502-236 faxszámon.

A kiszállítás bruttó 4 800,- Ft-os megrendeléstől ingyenes!!

Timex Pen Kft. 2600 Vác, Vásár u. 1.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Arok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@enternet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.450,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

Az **első összeurópai szakszervezeti tüntetést** 2006. február 14-én rendezték Strasbourgban, amelyen a hazai szakszervezetek közül a PSZ képviseltette magát a legnagyobb létszámmal. Ezzel kapcsolatos írásainkat lásd a vezércikkben és ezen az oldalon.

A **PSZ elnöksége** 2006. február 20-i ülésén előzetesen megvitatta a PSZ 2006. évi központi költségvetését, a SZEF parlamenti választásokkal kapcsolatos dokumentumtervezetét. Ütemezte az előttünk álló időszak elnökségi feladatait.

A **PSZ Országos Vezetősége** 2006. március 6-i ülésén elemezte és elfogadta szakszervezetünk 2006. évi központi költségvetését. Megtárgyalta a SZEF Szövetségi Tanácsülésen előterjesztésre kerülő új kormányprogramhoz fűződő szakszervezeti elvárások dokumentumát. A testület értékelte a strasbourgi tüntetés eredményeit, tapasztalatait, majd áttekintette a szakszervezeti üdülettel kapcsolatos feladatokat. Ezután tájékoztatást hallgatott meg a szociális párbeszéd aktuális kérdéseiről. Végül a Nemzetközi Nőnap alkalmából *Varga László*, a PSZ elnöke és *dr. Pataki Mihály*, az intézményvezetői tagozat elnöke köszöntötte a hölgyeket.

A **SZEF Szövetségi Tanácsülésére** 2006. március 8-án került sor

Varga László elnöklésével. A testület elfogadta a SZEF 2006. évi költségvetését, majd megvitatta a választásokat követően hivatalba lépő kormány programjával kapcsolatos elvárásokat. E dokumentumból részleteket közlünk a 9-10. oldalon.

A **Közoktatáspolitikai Tanács** (KÖPT) 2006. március 7-i ülésén a PSZ képviselőjében *Szlanó Erzsébet* alelnök vett részt. Az oktatási miniszter tanácsadó testülete többek között véleményezte a NAT bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítását és a 2006. évi költségvetési törvényből eredő jogszabályok előkészítését. Így például az alapfokú művészetoktatási intézményi tevékenységének hatósági ellenőrzéséről és szakmai minősítési szempontjairól, valamint a minősítés eljárási rendjéről szóló rendelet megalkotását, az ECDL számítógép-kezelői vizsga és az érettségi és szakmai vizsgák lebonyolítására nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának rendjét, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény végrehajtásáról rendelkező 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet módosítását, a pedagógusok korengedményes nyugdíjazásával kapcsolatos többlettámogatás igénylési feltételeit és a pályázati eljárás rendjét.

Az európai szakszervezetek szolidaritása

Az Európai Parlament 2006. február 14-én első olvasatban kezdte tárgyalni a szolgáltatásokról szóló uniós irányelveket. A javaslat szerint az uniós piac egy olyan belső határok nélküli terület, ahol biztosított a szolgáltatások szabad mozgása és a szabad letelepedés. Európa népei integrációjának erősítése, valamint a kiegyensúlyozott és fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés elősegítése érdekében kulcsfontosságú a szolgáltatási tevékenységeket gátló akadályok megszüntetése a tagállamok között. Ám a dokumentumtervezet több olyan előírást, ajánlást is tartalmazott, melyekkel a szakszervezetek nem értettek egyet. Emiatt az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) erre a napra tüntetést szervezett.

Az európai szakszervezeti mozgalom az irányelvekkel kapcsolatban az alábbi követeléseket fogalmazta meg:

- *Az irányelvek ne érintsék a munkához való jogot és a kollektív szerződéseket.*

- *A közérdekű szolgáltatásokra, így az oktatásra se terjedjenek ki.*

- *Ne érvényesüljön a származási ország szerinti bérezés elve sem.*

Márpedig az eredetileg betervezett dokumentumban ilyen jellegű előírások szerepeltek. A készülődő demonstráció hatására több módosító indítvány is született. A szakszervezeti tiltakozás eredményének köszönhető többek között az, hogy az EP két legnagyobb frakciója, a néppártok és a szocialisták képviselői 2006. február 8-án kompromisszumos módosító indítványok benyújtásában egyeztek meg. Ezekben a javaslatokban a szakszervezeti kifogások is helyet kaptak.

A tüntetésen az EU tagállamaiban működő szakszervezetek közül természetesen a franciák (25 ezer) és a németek (20 ezer) voltak a legtöbben, hiszen nekik kellett a legkevésbé utazni. Az olaszok háromezren, a belgák kétezeren, a hollandok ötszázán, az osztrákok háromszázán, a portugálok és a szlovének, a lengyelek, a spanyolok 150-200 fővel vettek részt a megmozduláson. A többi EU-tagállam 100-150 fős csoporttal képviseltette magát Strasbourgban. A magyarországi érdekvédelmi szervezetek közül a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) tagjai vettek részt a legnagyobb számban: 43 fővel. A Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZEF) többi tagszervezete (egészségügyiek, közgyűjteményiek stb.) hasonló létszámú együttessel vonult fel. A magyarországi szakszervezeti konföderációk közül a Liga 25 fővel, a Munkástanácsok 10 fővel, az MSZOSZ és az Autonómok 5-5 fővel vettek részt a demonstráción.

A tüntetés fantasztikus sokszínűsége, európai kavalkádja, emellett felemelő hangulata minden résztvevőben jó érzéseket keltett, kedvező hangulatot indukált. A szakszervezeti hovatartozást kifejező különféle színes zászlókkal és formaruhadarabokkal (sapka, sál, mellény) felszerelt tüntetők zeneszó mellett, a résztvevők céljait tömören megfogalmazó jelszavak skandalálásával vonultak végig a több kilométeres útvonalon, mintegy öt órán át. A hasonló eseményekhez igencsak hozzáadódott strasbourgi lakosok – a bizonyára nem kevés kellemetlenséget és jelentő útlezárások ellenére – látható szimpátiával kísérték figyelemmel a jó hangulatban, hangosan, de békésen haladó tömeget. Nagy volt az érdeklődés a magyar-

országi tüntetők iránt is. Transzparenssüknet meglátva sokan külön köszöntöttek bennünket. A francia és a német híradások részletesen foglalkoztak az eseménnyel. A PSZ vezetői több nyilatkozattal is szolgáltak. Sajnos a hazai hírközlés alig és hiányosan tudósított a tüntetésről, a parlamenti vitáról és a döntésről sem adtak tájékoztatást. A hazai közvélemény pedig abszolút tájékozatlan e nagy jelentőségű uniós dokumentum ügyében. A parlamenti vitában nem véletlenül többen úgy jellemezték a szolgáltatási irányelveket, mint az alkotmány után a legfontosabb európai jogszabálytervezetet.

A „nagy menet” az Európai Parlament előtti téren ért véget, ahol a szakszervezeti vezetők rövid, lelkesítő beszédekben (ezeket egy hatalmas kivetítőn is nézhettük, hallhattuk) foglalták össze a demonstráció céljait.

Az Európai Parlament magyar képviselői közül *Herczog Edit* (MSZP) is egy szakaszon velünk vonult. A vele folytatott véleménycseré erősítette bizodalunkat abban, hogy általunk követelt módosítások szerint fogadják el az irányelveket. A képviselőnő parlamenti hozzászólásában is hangsúlyozta, hogy elfogadják a munkajog teljes kivételét az irányelvből, és származási ország helyett a szolgáltatásnyújtás szabadságának elvét.

Szajer József (Fidesz) képviselő hozzászólásában viszont azt hangsúlyozta, hogy a szakszervezetek által is „felvizezett” irányelv nem éri el célját. Van egy határ, amin túl menve már nem segítjük a szabad szolgáltatásnyújtást, hanem újabb akadályokat teremtünk.

Az Európai Parlament végül is február 16-án (csütörtökön) döntött a szolgáltatási irányelvekről, elfogadva a kompromisszumos megoldásokat tartalmazó módosító indítványokat is. (A végzavazás eredménye: 394 igen, 215 nem, 33 tartózkodás.) Az igennel szavazó magyar szocialista EP-küldöttség szerint elfogadható volt ez a kompromisszum. A nemmel voksoló fideszes, MDF-es és SZDSZ-es politikusok ellenben úgy vélik: az engedmények túlmennek a lehetséges határon.

Az ETUC, illetve valamennyi tüntetésen részt vevő szakszervezet képviselői meglegedettséggel fogadták az Európai Parlament döntését. Ám a szolgáltatásokról szóló irányelveket a mostani szavazás után is tovább örli majd az európai uniós gépezet (Európai Bizottság, tagállamok), a változások iránya azonban – annak ellenére, hogy a szakszervezeti demonstráció hatására is több visszakozás, „felvizezés” történt – egyértelmű, a szolgáltatások szabad áramlása révén erősödik az európai integráció.

A parlamenti döntés alapján az Európai Bizottság (EB) e dokumentumot valószínűleg áprilisban terjeszti a tagállamok kormányait tömörítő Európai Tanács elé, amelynek minősített többséggel kell majd állást foglalnia, mielőtt az új szövegtervezet visszakérül az Európai Parlament elé. A hírek szerint az EB-biztosok között sincs egyetértés az irányelvek szakszervezeti nyomásra kialakult kompromisszumos megoldásairól. Erre, valamint a bonyolult EU-procedúrára tekintettel a szolgáltatási irányelvek valószínűleg csak 2009-2010 táján léphetnek életbe. Addigra már valószínűleg új tagokkal is bővül az unió.

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

A **PSZ Intézményvezetői Tagozata** 2006. február 10-én *dr. Pataki Mihály* elnöketével ülésezett. Elsőként *dr. Szüdi Jánosnak*, az OM közgazgatási államtitkárának előadása, konzultációja alapján a közoktatási törvény legutóbbi módosításával, a jogalkalmazás aktuális ágazati kérdéseivel foglalkozott. Emellett vita folyt a kistérségi társulások létrejöttének ellentmondásos folyamatáról, a szakmunkásképzés problémaköréről, a fejlesztő iskolákról. Ezt követően *dr. Selmeciné dr. Csordás Máriával*, a PSZ vezető jogtanácsosával a Munka törvénykönyve és a Kjt. módosításáról, az aktuális munkaügyi vitákról folyt véleménycsere. Végül *Árok Antal*, a PSZ alelnöke adott tájékoztatást az országos érdekegyeztető tárgyalásokról és a nemzetközi szakszervezeti mozgalom aktuális kérdéseiről.

A **PSZ Gyógypedagógiai Tagozata** február 21-én országos tanácskozást tartott Budapesten a szakszervezet székházában. A zsúfolásig megtelt terem hallgatóinak *dr. Papp Gabriella*, az ELTE Bárczi Gusztáv Főiskolai Kar főigazgató-helyettese „A gyógypedagógus képzés szerkezete a jövőben” címmel tartott előadást. Ismertette, hogy a bolognai folyamat néven ismertté vált egyetemi, főiskolai képzési struktúrához való „idomulás” eredményeként mi várható e szakterületen napjainkban, s mi a közeli jövőben. Előadásában nem csak az általánosan ismert három „fokozatról”, az átalakítást követő várható előnyökről szólt, hanem a még

mindig nem eléggé tisztázott kérdésekről. Ezek kapcsán arról is, hogy a jövőben feltehetően változni fog a gyógypedagógus feladata, szerepköre az iskolában. Az előadást követő kérdések azt bizonyították, hogy számos szakmai egzisztenciális problémát is felvet a képzés ily módon való átalakítása. Ezekre tagozatunkban a megfelelő szakemberek meghívásával kívánunk visszatérni.

Ammerné Nagymihályi Emília, tagozati elnök vezetésével megtárgyalták az OKÉV összegző jelentését az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók oktatását végző általános iskolai tagozatok vizsgálatáról, mely 25 település 25 iskolájára terjedt ki.

A sok tanúságos megállapítás alapján a tagozat úgy határozott, hogy levélben kezdeményezi az oktatási miniszternél a tanév rendjéhez igazodó felmérés kiírását, mely az enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek integrált oktatásának körülményeit veszi szemügyre.

Végezetül *Árok Antal*, a PSZ alelnöke rövid ismertetőt adott arról – az immár egyértelmű eredménnyel járó – nemzetközi demonstrációról Strasbourgban, amely a közszolgálat piacosítását (benne a közoktatást), s a nem anyaországban (származási ország) munkát végző EU-polgárok jogainak csorbítását ellenezte. A Pedagógusok Szakszervezete 43 fővel képviselte tagságát a körülbelül 100 fős magyar delegációban.

Juhász Olga

Kedvezményes hitel és számlavezetés a PSZ-tagok részére

A PSZ-MAKASZ-kártyával rendelkező magánszemélyek részére a Kereskedelmi és Hitelbank Rt. kedvezményes banki szolgáltatásokat kínál. A számlanyitáshoz szükséges nyomtatvány(ok) a www.makasz.hu weboldalról letölthető(k), vagy a 281-11-90-es telefonszámon igényelhetők. Kérjük, hogy az igénylőlapot a MAKASZ címére szíveskedjenek eljuttatni! (1195 Budapest, Üllői út 283.)

Milyen egyedi kedvezményeket kínál a PSZ-tagoknak a K&H?

Szolgáltatások és azok normál díjai	Kedvezményes PSZ-díjtételek
Bankszámla	
Bankszámlavezetés havi díja 200 Ft	Díjmentes – az első 6 hónapban (2006. június 30-ig), azt követően 210 Ft
Bankkártyák	
Elektronikus bankkártya éves díja 1400 Ft	Díjmentes – az első évben
Dombornyomott bankkártya éves díja 3500 Ft	Díjmentes – az első évben
Kézpénzfelvétel K&H Bank ATM-ből 0,25%+50 Ft VAGY Kézpénzfelvétel más banki ATM-ből 400 Ft	Havonta az első 2 db ingyenes VAGY Havonta az első 1 db ingyenes
Belföldön történő vásárlás	Díjmentes
Mobilinfo	
Mobilinfo havi díja 200 Ft	Díjmentes
Mobilinfo üzenetdíj 20 Ft	10 Ft/sms
Hitelek*	
Hitelkártya	
K&H MasterCard hitelkártya éves díja 5000 Ft	Díjmentes az első évben (2005. dec. 15-ig történő igénylés esetén), azt követően 5.000 Ft/év
K&H SuperShop Visa Electron hitelkártya éves díja 2000 Ft	Díjmentes az első évben, azt követően 2.000 Ft/év
Biztosítás	
Bankszámlához kapcsolódó 400.000 Ft összegű életbiztosítás	Díjmentes
Dombornyomott bankkártyához kapcsolódó utazási, poggyász-, baleset- és betegségbiztosítás	Díjmentes
Gépjármű kötelező felelősségbiztosítás	5% kedvezmény a biztosítás díjából, ha K&H bankszámláról csoportos beszedési megbízással fizet**
Folyószámlahitel	
Éves hitelkamat 22 %	18 %
Személyi kölcsön	
Forint alapú személyi kölcsön éves kamata 20,50 – 23,50%	17, 50 – 20, 50%
Eur alapú személyi kölcsön éves kamata 14 – 17 %	11, 00 – 14, 00%

*A kedvezmények a mindenkor banki Hirdetményhez viszonyítottan értelmezendők.

** Kivéve havi díjfizetés esetén.

A sok előny mellett, a **K&H Bank átvállalja a megbízások költöztetését és a díjak kiegyenlítését**, ha a PSZ-tag más banknál rendelkezik szolgáltatási díjkiegyenlítésre vonatkozó megbízással, amelyeket a jövőben a K&H lakossági bankszámlájáról bonyolítja. **Nem kell több helyen ügyeit intéznie, mert a leadott megbízás alapján a K&H lebonyolítja a szükséges teendőket.**

Amennyiben szeretne élni ezzel a lehetőséggel, kérjük, jelezze azt a MAKASZ-nak (tel.: 281-11-90).

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK

A Pedagógusok Szakszervezete elnöksége nevében Árok Antal alelnök, lapunk főszerkesztője öt kérdést juttatott el a négy parlamenti párt elnökéhez. A kérdésekre nehezen és nem is teljes körűen születtek meg a válaszok. Az MDF, az MSZP és az SZDSZ a lapzártáig eljuttatta „feleleteit” szerkesztőségünkbe, a Fidesz azonban többszöri ígéret után úgy nyilatkozott, hogy a válaszokat csak a kongresszusukat követően, a program elfogadása után kaphatjuk meg. Ezért lapunk márciusi számában sajnos csak három párt feleletét tehetjük közzé. A Fidesz válaszait csak a következő, áprilisi számunkban közölhetjük. A kérdéseket, amelyek természetesen mindegyik párt számára ugyanazok voltak, az alábbiakban egyszerre közöljük. Az adott feleleteket a pártok névsorrendjében, kommentár nélkül (számokkal jelezve, hogy melyik kérdéshez melyik válasz tartozik) adjuk közre. Ki-ki maga döntse el, hogy hányas a felelet. Mennyire adekvát, kielégítő vagy hiányos? A felelő mennyire ismeri közoktatásunk reális helyzetét, s a megjelölt célok, elképzelések valóban előre viszik-e ügyeinket.

1. Milyen módon kívánják továbbfejleszteni, esetleg átalakítani a kormányzati együttműködést a társadalmi szervezetekkel, köztük a szakszervezetekkel? Tekintettel arra, hogy az oktatás területén a szociális párbeszéd nemcsak országos, ágazati szinten, hanem regionális, megyei, kistérségi és települési szinten is jól kell (kellene), hogy működjön, vázolják fel erre vonatkozó elképzeléseiket is! Összefoglalva: e területen a közoktatás zavartalan működéséhez, fejlesztéséhez szükséges kiadásokra forrásokat terveznek?

2. Szakszervezetünk a jelenlegi és a megelőző kormányzati ciklusban is több kezdeményezést tett a közoktatási intézmények fenntartási és finanszírozási rendszerének felülvizsgálatára, módosítására. Úgy véljük, hogy mindezt a hazai közigazgatás átfogó, hosszú ideje tervezett reformjával együtt elsősorban szakmai (nem csak pénzügyi) szempontok alapján kellene megtenni. Erre vonatkozóan milyen elképzeléseik vannak, különös figyelemmel arra, hogy mindez kétharmados parlamenti döntéseket is igényelne?

3. Tudjuk, hogy költségvetésünk hiányának felszámolása, az euró bevezetése szigorú takarékosági intézkedéseket követel meg. Némelyik választási ígéret további adó- és járulékcsoökkentéseket helyez kilátásba. Hogyan lehet ilyen körülmények között a közszféra, ezen belül különösen a közoktatás zavartalan működéséhez, fejlesztéséhez szükséges kiadásokra forrásokat teremteni?

4. Az oktatásban dolgozók bérhelyzete a kilencvenes években jelentős mértékben romlott. Ágazatunk a nemzetgazdasági ágak sorrendjében a 8-9. helyen kullogott, a pedagógusok keresete pedig nem érte el az országos átlagot még 2001-ben sem. A 2002. évi közalkalmazotti bértáblaemelés jelentős javulást hozott. A nemzetgazdasági ágak rangsorában az oktatás jelenleg a negyedik helyen áll, a pedagógus-átlagkeresetek pedig mintegy 18-19%-kal vannak az átlagkereset fölött. Ám az évenkénti nehézkes béralku, illetve a finanszírozási források esetlegessége sokakat elbizonytalanít. Milyen lépéseket terveznek e téren, különös tekintettel az élet- és munkakörülmények javítására, a pedagóguspálya presztízsének növelésére?

5. A kormányzati ciklusokon átvéló oktatáspolitikai hosszú ideje hiábavaló elvárása a pedagógustársadalomnak, a szülőknek. Szakszervezetünk – nem vitatva a változások szükségességét – a stabilitás igényét is folyamatosan megfogalmazta. Mire számíthatunk az Önök oktatáspolitikai elképzelései alapján? Tartalmi és strukturális tekintetben milyen elsődleges teendőket tartanak szükségesnek a közoktatás területén, a szakmai irányítás, az ellenőrzés rendszerében, illetve a pedagógusképzésben?

A Magyar Demokrata Fórum (MDF) válaszai

1. Az oktatás az a terület, amely talán leginkább igényelné a valódi nemzeti egyetértés megteremtését. Ennek hiányában tovább folytatódhat az elmúlt évek káros tendenciája, melynek következményeivel folyamatosan szembesülünk, miszerint minden új kormány új oktatáspolitikába kezd. A most leköszönő kormány négy éve bebizonyította, hogy kudarcra van ítélve az a reform, amelyet a szakmával szemben és nem azzal összhangban akarnak bevezetni. Ennek alapja azonban széles körű konszenzus kell legyen, amelyben szerepet kapnak a politika mellett a tanárok, oktatók, diákok, szülők és a munkaadók képviselői. A Magyar Demokrata Fórum oktatáspolitikai programja azt a célt tűzi maga elé, hogy olyan szakmai programot ad, amely a vita alapja lehet. Az MDF felfogása szerint a pártoknak kell vinnie a civilek, civil szervezetek „zászlaját” és nem fordítva.

2. Az állam szerepvállalását el kéne végre dönteni; azaz ki kell mondani, hogy a közoktatás kiknek szól, ki finanszírozza, pontosan mi az, amit minden diáknak egyformán meg kell kapnia a közoktatásban, fenntartótól, lakóhelytől, mindentől függetlenül. Feltétlenül szükséges a vonatkozó jogszabályokat egyszerűsíteni, szinkronba hozni (pl. a közalkalmazotti törvény a többletmunka kifizetését részletesen szabályozza, a közoktatási törvény meg előírja, hogy a pedagógus mi mindent köteles munkaköri feladatként ellátni a 40 órás heti munkaidejében!)

Kiszámítható állami támogatás nélkül nem lehet a közoktatást megszervezni. Az MDF egyszerűbb, de főképpen állandóbb normatívátípusokat használna. Nem lehet tovább tartani azt a gyakorlatot, ahol a költségvetési törvény mellékletének egyes tételei évről évre eltérő tartalommal határozzák meg a normatívák felhasználási jogcímeket.

3. Az euró mielőbbi bevezetése elengedhetetlen Magyarországnak számára. A Magyar Demokrata Fórum következetesen kiállt és kiáll a 2010-es bevezetési dátum mellett.

Az EU által előírt kritériumok teljesítése határozott, céltudatos gazdaságpolitikai programmal valósítható meg. A siker a politikai szándékban rejlik.

Az euró 2010-es bevezetéséhez - akárcsak Magyarországnak felzárkóztatásához - nem az osztogató politikán keresztül vezet az út. Az

MDF reális ígéretekkel kampányol, ilyen például az egykulcosos 18%-os adó! A közszféra reformja ésszerűsítéssel, a hatékonyabb olcsóbb állam megteremtésével, de mindenek előtt a korrupció megfékezésével történhet meg. A közoktatás zavartalan működéséhez az állami pazarlás megszüntetésén, a felesleges háttérintézmények karcsúsításán keresztül vezet az út (Sulinova és Educatio Kht.).

4. A közszféra minden ágazatban túlbujánzott, szinte évről évre új munkaköröket jelenített meg a közoktatási törvény, persze mindig olyan hatályba léptetéssel, ami már a következő kormányt terheli, az pedig mindig tologatta a kötelező bevezetést. A csúcson ebben a Magyar Bálint vezette tárca, amely közreműködött a munkakörök megcsillagozásáról a közoktatási törvényben, így előállt az a helyzet, hogy egy iskolában nem kötelező alkalmazni igazgatóhelyettest. Az MDF olyan közalkalmazotti törvényt fog alkotni, amely nem használja a feltételes módot, úgy mint: adható, megállapítható, megemelhető. A véleményünk szerint egy törvény azt rögzítse, hogy az elvégzett munkáért mi jár, és ezen felül bármi juttatható a dolgozónak, amire van fedezete egy intézménynek. Erről a munkáltató szabadon dönthetne. Másik variáció, hogy a jelenleginél jelentősebb, inflációkövető bérral dolgozzanak a pedagógusok, abszolút rögzített bérért, ami kortól és végzettségtől függ, a pótlékok rendszerét leegyszerűsítsük. A jelenlegi pedagógusjavadalom, mint végszám nagyon sok bérelemből tevődik össze, ráadásul nem ösztönöz a hatékonyabb, jobb teljesítményre!

Az élet- és munkakörülmények javítására az európai uniós források hatékonyabb és gyorsabb felhasználásával lehetne javítani. Nem megengethető az, hogy az OM háttérintézményei akadályozzák, lassítják, sok esetben forrást vonnak ki az uniós pénzeszközökből. A bérek jelentős emelésére nem, azonban inflációkövető emelésre látok esélyt az elkövetkező néhány évben. Véleményünk szerint a pedagógusok megbecsültségét úgy is lehetne növelni, ha végre a döntési kompetencia az ő kezükben lenne, szabadon osztályozhatnának, értékelhetnének és nevelhetnének. Az állandóság hiánya is zavarja a pedagógust. Szegény ösztinte pedagógus hányaszor kimondja, "...hát nem is tudom idén mit tanulunk és milyen könyvből...". Ezen a helyzeten is változtatnunk kell.

5. A most leköszönő kormány négy éve bebizonyította, hogy kudarcra van ítélve az a reform, amelyet a szakmával szemben és nem azzal összhangban akarnak bevezetni. Az MDF meg fogja gyógyítani a liberális oktatáspolitikát által okozott sebeket, és olyan változtatásokat fog csak megvalósítani, amely elhozza végre a nyugalmat az oktatás egész területén.

A Magyar Demokrata Fórum szerint az első és legfontosabb feladatként vissza kell adni a pedagógusoknak a döntési kompetenciát, magyarul szóval: osztályozhassanak, értékeljenek és nevelhessenek, hiszen ez a feladatuk. Legalább ilyen fontos feladatnak érezzük, hogy az iskoláinkban jókedvű, kiegyensúlyozott, életre való és hagyományainkkal tisztában lévő diákokat képezzenek.

Az MDF a középfokú oktatásban helyre kívánja állítani a gazdaság igényeinek megfelelő arányt a szakképzés és a gimnáziumi képzés között. Indokoltnak látjuk a bonyolult és költséges kétszintű érettségi vizsgarendszerének leegyszerűsítését, a központi költségvetésben pedig biztosítani kell a valós költségek fedezetét.

A sajnálatosan fogyatkozó gyereklétszám miatt felszabaduló pedagógusok át- és továbbképzése úgyszintén fontos feladat. Az MDF a közművelődési intézményekbe, könyvtárakba, múzeumokba és ifjúságsegítő szolgálatokhoz, non profit szervezetekhez irányítaná az iskolákban nem foglalkoztatott pedagógusokat.

A mindennapos testmozgás nemcsak az MDF, hanem a WHO szerint is kiemelten fontos, éppen ezért 14 esztendőig napi 1 testnevelésórát tartanánk kötelezőnek.

Az MDF támogatja az egyházak bővülő szerepvállalását az oktatásban.

Az alapfokú művészeti oktatás sorsát kiemelten kell kezelni, nem szabad hagynunk, hogy ez a nemzetközi mércével nézve is modellértékű rendszer elsorvasszák.

Az alapfokú művészeti iskolák normatív támogatási rendszerét növelni fogjuk, valamint eltöröljük a kötelező tandíjat.

Almássy Kornél, az MDF alelnöke

A Magyar Szocialista Párt (MSZP) válaszai

1. 2002-es választási ígéreteinket betartottuk, helyreállítottuk és megerősítettük az érdekegyeztetés törvényekben garantált országos és ágazati fórumait, a formális egyeztetések helyett valódi, érdemi egyeztetésekre törekedtünk. Ezt tettük az oktatás területén működő legfontosabb egyeztető testületekben is.

A gazdaság és az infrastruktúra átalakulása, korszerűsítése, a döntéshozatal szintjeinek változásai szükségessé teszik a helyi, térségi, regionális egyeztető rendszerek át-, illetve kialakítását is. A Magyar Szocialista Párt elkötelezetten hisz abban, hogy a döntések előkészítése és megvalósítása csak akkor lehet sikeres és célravezető, ha abban minden érintett részt vesz és tapasztalataival, szakmai ismereteivel formálja, gazdagítja azokat.

Mára már kialakultak és működnek olyan középszintű vagy helyi fórumok, amelyek törvény- és szokásjog alapján is megfelelnek a társadalmi párbeszéd elvárásainak. Ezeket azonban tovább kell finomítani, fejleszteni. Biztosítani kell a szektorsemleges működés tartalmi és anyagi feltételeit és meg kell határozni azt is, hogy az adott kérdésekben hol, milyen szinten és mely szereplők részvételével tudjuk a legjobb döntéseket meghozni.

Az érdekképviseletek részéről jogos elvárás, hogy tiszta, világos és jogi garanciákkal is biztosított egyeztetési rendszereket alakítsunk ki. A hangsúlyt én a közös gondolkodásra helyezném ebben is.

2. Hosszú ideje egyetértés van ebben köztem és a szakszervezetek között. Meggyőződésem, hogy az egyik legfontosabb rendszer, az oktatás korszerűsítésének lépései csak szakmai kritériumok alapján, a számomra legfontosabb „fogyasztó” – a gyermek – érdekeinek mindenek előtt való figyelembevételével tervezhetőek.

Hangsúlyozni szeretném, hogy csak akkor látom értelmét bármilyen átalakításnak, ha az minőségi változást eredményez, és nem utolsó sorban bírja minden résztvevő egyetértését. Különösen vonatkozik ez az oktatásban szükségszerűen bekövetkező változtatásokra.

3. A Magyar Szocialista Párt olyan adó- és járuléksökkentési programot terjesztett a parlament elé, amelynek törvényben rögzített lépéseit a gazdaság prognosztizálható teljesítményeire és a társadalmi teherbírási határainak ismeretére alapoztuk. Amennyiben tovább folytatjuk a kormányzást, ezek a lépések nem kockáztatják sem az oktatás, sem az egészségügy, sem a szociális juttatások biztonságát.

Járulékkerheket kell és lehet ésszerű keretek között is csökkenteni. Alapos előkészítés, átgondolt számítások nélkül azonban több lesz a kár, mint a haszon.

4. Azt gondolom, mi már kézzelfogható bizonyítékot adtunk arra, hogy ígéreteinket a lehetőségek határáig (sőt néha azon túl is) betartjuk. Szeretném, ha az oktatásban dolgozók jövedelme mielőbb méltó helyére kerülne nemcsak a nemzetgazdasági ágak sorában, de az EU-tagállamok között is. Ehhez azonban valóban szükségesek olyan gazdasági és szakmai folyamatok, amelyek növelik a bérekre fordítható kereteket. De olyan világos, áttekinthető szakmai-etikai kritériumokat is meg kell közösen fogalmaznunk, amelyek a személyes teljesítményeket is elismerik a jövedelmek alakulásában. Meggyőződésem, hogy leginkább ezzel emeljük majd a pálya presztízsét. Ne feledkezzünk el arról sem, hogy az iskola, a pedagógus tekintélyét a korszerű, higiénikus, gondozott és jól felszerelt környezet is növeli. Kiváló pedagógusokat ismerek kisteleplülések elhanyagolt, lepusztult állagú iskoláiban, de a méltó környezet ösztönzőleg hat a közepes teljesítményekre is. Az MSZP ezért új iskolafelújítási programot hirdet. 1000 iskolát újítunk fel, 300-at a pincétől a padlásig. Meghatározó jelentőségű az a program, amelyet az elmúlt években megkezdtünk és amelyet az EU-s támogatások ésszerű felhasználásával szeretnénk felgyorsítani.

5. Legfőbb óhajom, hitvallásom a kormányzati ciklusokon átívelő oktatáspolitikai kialakítása és megvalósítása. Uniói tagságunk és az ebből fakadó oktatás-korszerűsítési követelmények most kikényszeríthetők e területen is azt a távlatos gondolkodást, amely a változtatás és a stabilitás egészséges összhangját garantálja.

Az elmúlt években a köz- és a felsőoktatásban megtörténtek azok a fontos szerkezeti változások, megszülettek azok a kerettörvények és rendeletek, amelyek mentén az átalakulás nagyobb megrázkódtatások nélkül megtörténhet. Most a „finomhangolás” ideje jött el. A következő években célunk és feladatunk, hogy az új lehetőségekkel ésszerűen éljünk és a még hiányzó feltételeket is megteremtjük.

Mi rongyos iskolákkal léptünk be az EU - ba. Addig nem nyugszom, amíg Magyarországon egyetlen olyan iskola is van, ahol nincs angol WC, ahol düledeznek a falak, rossz a világítás, nincs rendes fűtés. Biztos vagyok benne, hogy ez igenis alapvetően befolyásolja az oktatás színvonalát.

Dr. Hiller István, az MSZP elnöke

A Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ) válaszai

1. A liberális politika alapeleme az állam szerepének csökkentése és a civil szféra szerepének növelése. Ennek az elvnek megfelelően a szakmai szervezetekkel folytatott párbeszéd elsődlegesen fontos minden döntéshozatalban, így az oktatást érintő kérdésekben is. A jogi garanciát erre a törvények és azok végrehajtási rendeletei adják. Míg a korábbi – 1998 – 2002 közötti – időszakban rendre a központosítás erősítése és a szakmai szervezetek háttérbe szorítása jellemezte, az SZDSZ irányította Oktatási Tárcának ellenkezőjét hajtotta végre. Legelső intézkedései között szerepelt 2002-ben, hogy helyreállította a szakmai testületek döntéshozó és döntéshozó jogosítványait. Az OKNT ismét élhet a vétőjogával,

az Oktatási Jogok Biztosága pedig a miniszter személyétől valóban független tisztességgé vált, így szabadon fogalmazhatja meg véleményét a közoktatás irányításáról, működéséről. Az SZDSZ álláspontja szerint az a helyes, ha az érdekegyeztetés helyi szinten is jól és mindenekelőtt szakmai alapokon működik, mert csak így jelenhetnek meg országos szinten is a releváns, szakmailag megalapozott álláspontok, amelyek nélkülözhetetlenek a döntéshozatalban, az oktatás irányításában.

2. Teljesen egyetértünk. A mai finanszírozási rendszer javításának egyik korlátja a jelenlegi közigazgatási struktúrájának megfelelő intézményrendszer. Ezért a közoktatás finanszírozási rendszere reformjának

együtt kell járnia a közigazgatás struktúrájának és az önkormányzati finanszírozásnak a megváltoztatásával.

3. Tudjuk jól, a mai államháztartás egyik legnagyobb hibája, hogy sok helyen pazarol, miközben sok helyre nem tud elég pénzt adni. Ráadásul mindezt viszonylag magasan tartott adózási szint mellett teszi. Az SZDSZ által támogatott államháztartási reform lényege éppen az, hogy ott spórol, ahol kell, és oda ad pénzt, ahova érdemes. A racionalizálást az államigazgatással kell kezdeni. Nincs szükség a pazarló megyerendszerre, nincs szükség annyi kormányhivatalra. Az oktatási ágazat zavartalan működéséhez a jelenlegi költségvetési részesedés alkalmas. A nagy probléma, hogy ami a működtetésre elegendő, az kevés a fejlesztéshez. Ezt felismerve értük el azt, hogy a NFT II-be átfogó fejlesztési programok épültek, így európai pénzekkel fogjuk kiegészíteni a magyar költségvetés támogatásait.

4. A célokat és szándékokat világosan jelzi, hogy míg az előző kormányzat hosszú évek alatt kívánta bevezetni a pedagógus-életútmodell, dacára annak, hogy kormányzásuk végére a közalkalmazotti bértábla összeomlott, a diplomát szerzett pedagógusok ugyanakkora kezdő fizetéssel állhattak munkába 2002 augusztusáig, mintha 8 osztályt végeztek volna, és a feladatuk nem gyermekeink oktatása – nevelése lett volna. A kormányalakítást követően az SZDSZ haladéktalanul végrehajtotta a vállalását, bevezette a közalkalmazotti diplomás minimálbért, és végrehajtotta a pedagógusok kiigazítását, az egyszerű 50%-os bérémeléssel. Büszkék vagyunk arra, hogy a pedagógusok fizetése ma már

meghaladja a nemzetgazdasági átlagfizetést, ez ugyanis azt jelenti, hogy a társadalom elismeri a pedagógusok munkáját. Határozott törekvésünk az is, hogy a többletmunka és a minőségi munka díjazása se maradjon el. Ezért felemeltük és emeljük a jövőben is a különböző bérpótlékokat.

5. Nem kívánunk változtatni a megkezdett folyamatok irányán. A kiszámíthatóságnak éppen az a garanciája, ha nem térünk le a megkezdett reform újáról. A magyar iskolarendszerrel nem történhet rosszabb, mintha megint leállítanák a reformokat, aztán megint újakezdenék, és ez így folytatódna örökké.

Az SZDSZ célja elsősorban, a gyermekközpontú, esélyteremtő iskolák megteremtése és fenntartása. Olyan iskolát kell teremteni, amely elősegíti a kreatív, innovatív, rugalmas gondolkodást.

A magyar iskolarendszert az egyenirányítás helyett sokféleség és teljesség kell, hogy jellemezze, hogy ne darabúrt termeljen, hanem teret adjon az egyéniség kifejlődésének. Az SZDSZ személyiség-központú iskolát és hatékonyan működő nyitott oktatást akar.

Tovább folytatjuk a közoktatás informatikai fejlesztését, hogy a használható tudás földrajzi helyzettől függetlenül minden gyermek számára elérhető legyen. Ennek gerincét, a szélessávú internet hálózatot már létrehoztuk, és a lelkét, a Sulinet Digitális Tudásbázist folyamatosan fejlesztjük. Lehetővé fogjuk tenni, hogy az ezen szolgáltatott tartalmat minden osztályteremben, minden gyermek a saját padjában elérhesse.

Horn Gábor, az SZDSZ ügyvivője

Tehetség és utóvágyakozás

Kronológiailag fűrkészve a dolgot, a pedagógiában kevésbé járatos hazánkfia is búvópatakszerűen találkozik olyan kifejezésekkel – ami hol itt, hol ott tör föl – mint felzárkóztatás, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, korrepetálásra szoruló, nehezen nevelhető stb.

Miért hoztuk szóba mindezt? Mert a hátrányos helyzetű, felzárkóztatásra szoruló tanulók korábbi csíraállapota szerencsére vagy inkább szerencsétlenségre, termőre fordult. Pár éve megjelent a „sajátos nevelési igényű”, hangzatosabban: részképességzavarokkal küzdő terminológia, röviden: SNI, s az e csoportba tartozó tanulók száma évről évre növekszik. Megnézve szűrőpróbaszerűen 4-5 iskolát az látszik, hogy akár nyolc-tízszer annyi idő fordítódik a leszakadókra, mint a kiemelkedőkre, a „díszesekre”, mint a tehetségesekre.

Tudvalévő, hogy frontálisan „középre” tanítunk, emellett szabadon dagonyázhatunk a leszakadók, gyengék felhozásának legkülönbözőbb

lehetőségeiben, ugyanakkor masszív utóvágyakozás él bennünk a legjobbak, a tehetségesek, a „kiművelt emberfők” irányába, érzékelve, hogy az erre fordítható anyagi javak csapja elzáróban van. Jószerével a tehetséggondozásra már csak egy pár óras szakkör marad, de ha a jövőben áldozni kell, nem a matematikaórát, hanem a szakkört áldozzák fel az iskolák a racionalizálás oltárán. (Emelt szintű oktatásról itt azért nem beszélünk, mert az eddig is csak ott működhetett, ahol áldozni tudott rá a helyi önkormányzat. Prognosztizálható, hogy a jövőben ez is csökkenni fog.)

Sajnos, ebben a kontextusban nem marad más, csak az említett utóvágyakozás a tehetséggondozás irányába, melyet az oktatásirányítás politikai potentátorai sem tudnak mérsékelni.

Dr. Bartha Gyula ÁMK-igazgató, Acsa

Kitüntetés

Fekete Tiborné, a Balatonkenesei Általános Iskola PSZ-alapszervezetének gazdasági felelőse az Eötvös József-emlékérem ezüst fokozata kitüntetésben részesült.

Csongrádi meghívó

Csongrád Város Önkormányzata Humánpolitikai Irodája – helyi oktatási-nevelési szervezetekkel összefogva – „Közös kincsünk a gyermek!” címmel április 5-én a Városi Galériában (Kossuth tér 9.) *gyógytestnevelési konferenciát* rendez, melyen szívesen látják e területtel foglalkozó szakembereket és a téma iránti más érdeklődőket. Bővebb információ: Humánpolitikai Iroda, tel./fax: 63/571-900, 63/571-904; mobil: 30/525-1031; e-mail: allegro@csongrad.hu; Gergely Ildikó programfelelős.

Kiállítás

Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum dísztermében (Bp. VIII., Könyves Kálmán krt. 40., tel.: 303-1740) *A női kézimunka mint iskolai tantárgy* című kiállítás

látható május 31-ig. Anyagát diákjai munkáiból a Szabómester Szakképző Iskola állította össze.

In memoriam Fasang Árpád

A nagynevű zenepedagógus halálának ötödik évfordulója alkalmából zsúfolásig megtelt budavári Mátyás-templomban március 4-én, szombaton emlékhangversenyt rendeztek gazdag műsorral. Közreműködött unokája, *Fassang László* orgonaművész és az Erkel Ferenc Vegyeskar *Cseri Zsófia* vezényletével. A belépés díjtalan volt. A résztvevők jelentős összegű adományait a Fasang Árpád Alapítvány javára fordítják.

A művészi élmény jegyében

Manapság egyre több szó esik a tanulók nevelésének egyik mind kedveltebb, élményi erejű területéről, a drámapedagógiáról, melyet a legkülönfélébb módon gondoz a Magyar Drámapedagógiai Társaság.

A változatos kínálatból emeljük ki a társaság periodikájának, a *Drámapedagógiai Magazin* múlt év végén megjelent két

különszámát. Az egyik érdekes műltfeltáró beszélgetéseket ölel fel, megjelenítve az e téren neves kollégáinkat is, pl. a szentesi *Bácskai Mihály* igazgatót. A másik a színjátékosoknak nyújt segítséget a helyzetgyakorlatoktól az előadásig terjedő tapasztalati anyaggal.

Érdemes forgatni a magazin tavalyi 2. számát is: ez terjedelmesen foglalkozik a kitűnő rendező, *Mezei Éva* (1929–1984) korszakos munkásságával a drámatanításban és a színházi nevelésben. (Tájékoztatóul a szerkesztőség címe: 1022 Bp., Marczibányi tér 5/9. Tel./fax: 1/336-1361.)

Segélyezés

Felhívjuk a figyelmet, hogy a személyi jövedelemadójuk 1%-át olvasóink *vagylagosan* felajánlhatják az alábbi alapítványokra: Budapesti Nyugdíjas Pedagógus Otthon, *Békés Öregkor Alapítvány*, adószám: 18046203-1-41; Soproni Nyugdíjas Pedagógus Otthon, *Nyugodt Pihenés Alapítvány*, adószám: 18526554-1-41.

A LAKOSSÁG ELADÓSODÁSÁNAK VESZÉLYEI

A bankrendszer két legfontosabb tevékenysége a betétgyűjtés és a hitelnyújtás. Betétgyűjtés során a bankok összegyűjtik a pénzt azoktól, akiknek átmenetileg nincs szüksége rá, és később kamattal fizetik azt vissza. Az így összegyűjtött pénz nem áll a bankok trezorjában, hanem hitelt nyújt belőle másoknak, akiknek pénzre van szüksége (*hitelnyújtási tevékenység*). A hitelkamat magasabb, mint a betétkamat, ez képezi a bankok nyereségét (nem kicsi). A két fő tevékenység mellett megemlítendő a bankok számlavezetési tevékenysége, amely a lakosság körében is egyre népszerűbb. Ilyenkor a bank a befizetett pénzt az ügyfél bankszámláján tartja nyilván, arról teljesíti a számla tulajdonosának megbízásait, a számla egyenlegéről pedig számlakivonatot küld.

A pénzügyi tevékenység speciális területe a bankok és biztosítók összefonódása. A bankok az előbb említett fő tevékenységeiken felül foglalkoznak biztosítási és nyugdíjpénztári tevékenységgel is, nemegyszer összekapcsolva a két szolgáltatást, pl. az általa nyújtott hitelhez kötelezően előírják – az esetenként közvetlen érdekeltségi körükbe tartozó biztosítótintézetrel – az általuk ajánlott biztosítás megkötését (*gépkocsilízing, panaszügy-panaszos eladásában*).

Másik esetben a biztosítók vállalnak banki tevékenységet, különböző portfóliókba fektetik be a biztosított pénzt.

A panaszok többsége a pénzügyi tevékenységhez kapcsolódik, ezért most erről igyekszünk több információval szolgálni.

Ha pénzre van szükségünk, hitelt veszünk fel. Habár sokszor használjuk azonos értelemben a hitelt és a kölcsönt, a kettő nem azonos. A *hitel* a pénzhez jutás lehetőségét jelenti, a *kölcsön* pedig a ténylegesen felvett pénzösszeget. A hitelnek – mint tudjuk – ára van, amit azért fizetünk, mert a bank a rendelkezésünkre tartja a pénzt, ha pedig a hitelt igénybe vesszük, azaz kölcsönt veszünk fel, azért kamatot fizetünk. A következőkben a kölcsön két – a lakosságot leginkább érintő – fajtájával és tulajdonságaival ismerkedünk meg.

1. *Lakáskölcsön*: olyan lakossági kölcsön, amelyet a hitel speciális célja (lakásépítés, lakásvásárlás) különböztet meg. Az 5–30 éves futamidejű több 10 millió forintig terjedő hitelek fedezete többnyire az érintett ingatlan. Kormányrendelet szabályozza az állami támogatással adható lakáshitelek általános feltéleit. A lakáshitelek megítéléséhez sokszor az adósnak megfelelő munkabér-jövedelemmel kell rendelkeznie a hitel felvételéhez.

2. *Fogyasztási hitelek*: azokat a hiteleket nevezzük így, amelyeket a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlására, szolgáltatások igénybevételére vagy szabad felhasználásra fordítunk. Fajtái:

- *személyi hitelek*: ez esetben készpénzt kapunk kézhez, szabad felhasználásra, amelyet aztán bármire fordíthatunk (lehet forint- és devizaalapú hitel is);
- *folyószámlahitel*: bankszámlához kapcsolódó, átmeneti pénzzavarok áthidalására szolgáló hitel;
- *hitelkártya*: általában bankkártya-szolgáltatással összekapcsolt, mely az ügyfél számára megállapított hitelkeretet tartalmazza, felhasználása általában kötetlen, egyes típusainál készpénzfelvételre is jogosít (nagyon magas költséggel);
- *áruhitel*: a fogyasztási kölcsönök klasszikus formája, a legkönnyebben megszerezhető, de a legdrágább kölcsönforma, egyes árucikk megvásárlásához nyújtják a bankok, csak forintalapú lehet.

Nagyon fontos a hitelfelvétel előtt a következőkre figyelni:

- hitelfelvétel előtt gondosan mérlegeljük anyagi helyzetünket, teherviselő képességünket és a jövőbeni esetleges jövedelemcsökkenés lehetőségét;
- alaposan nézzünk körül az ajánlatok között, pl. hasonlítsuk össze a THM (teljes hiteldíj mutatót), kamatot, törlesztőidőt stb.;
- kérdezzünk rá, hogy milyen egyéb, a THM-ben nem szereplő költségeket kell még fizetnünk;
- olvassunk el minden apróbetűs részt is a szerződésben! Ha valaki nem ért valamit, magyaráztassa el az ügyintézővel, vagy forduljon bank-brókercéleghez, amely a piacon lévő bankok terméklistáját össze tudja hasonlítani és kiválasztani a legkedvezőbbet;
- hitelkártyával – lehetőség szerint – csak akkor fizessünk, ha még a kamatmentes perióduson belül teljeskörűen törleszteni tudjuk az

adósságot, mivel egyébként nagyon magas a THM- és az egyéb felszámolt költség;

- lehetőleg ne használjunk hitelkártyát hosszú futamidejű hitelek felvételére, erre vannak kedvezőbb banki konstrukciók;
- ha túllépjük a folyószámlahitel keretét, készüljünk fel a magas költségre, mellyel megterhelik a számlánkat;
- ha gondunk van a hitel visszafizetésével, keressük fel bankunkat, hogy közösen találjunk megoldást a problémára.

Az előbbieken megemlítettem néhány olyan fogalmat, amelynek ismerete fontos ahhoz, hogy megértsük a hitelezési folyamat lényegét.

1. *Előtörlesztés*: a fogyasztási kölcsönök esetében az ügyfél minden esetben élhet a határidő előtti törlesztés jogával. Ilyen esetben a hitelintézet köteles a hiteldíjat arányosan csökkenteni.

2. *Kamat*: lehet

- *ügyleti kamat*, amely szabad megállapodás tárgya, általában a jegybanki kamat az irányadó;
- *késedelmi kamat*, amely a pénztartozás késedelmes teljesítésének következménye, s amely a késedelembe esés időpontjától jár;
- *THM*, azaz teljes hiteldíjmutató, az az összeg, amelyet a hitelfelvevőnek a tőkeösszeg visszafizetésén felül fizetnie kell, így a THM tartalmazza a hitellel kapcsolatosan felmerülő összes kamatot, díj- és kezelési költséget, de nem tartalmazza az egyéb költségeket (pl. késedelmi kamatot, biztosítási, garancia-, átutalási, postaköltség díjait), ezek a hiteldíjon felül terhelik a hitelfelvevőt, mértékét a szerződés aláírása előtt ismertetni kell a hitelfelvevővel.

Megtévesztő lehet az egyes áruházak által hirdetett 0% THM. Akkor beszélhetünk 0%-os THM-ről, ha a kereskedő megelőlegezi a pénzügyi tevékenység (átvállalja) a hitelköltséget. Figyelni kell azonban arra, hogy ez általában csak a futamidő elejére vonatkozik, később már fizetnünk kell a kamatot, amely a szokásos banki kamatnál magasabb. Abban az esetben igaz tehát a 0%-os THM, ha a meghirdetett időn belül vissza tudjuk fizetni a hitelt.

3. *BAR-lista*: (Bankközi Adós- és Hitelinformációs Rendszer) abban az esetben, ha nem tudjuk fizetni a hitel részleteit 90 napon keresztül, a minimálbér összegét meghaladó késedelmes tartozásunk van a bank felé, adataink felkerülnek a BAR-listára. Aki egyszer felkerül a BAR-listára, nevét csak 5 év múlva törlik, addig egy újabb hitelkérelmét a bankok elutasítják. Változás: a bankok előzetes értesítés nélkül senkit nem vehetnek fel a listára.

A fogyasztási kölcsönszerződés tartalma:

- a szerződés tárgyának meghatározása (milyen típusú hitelről van szó);
- hiteldíjmutató (éves, %-ban kifejezve);
- egyéb költségek meghatározása;
- kamatok, járulékok (éves %-ban meghatározott értéke);
- azon feltételek részletes meghatározása, amelyek esetében a hiteldíj megváltoztatható, vagy ha ez nem lehetséges, az erről szóló tájékoztató;
- törlesztőrészletek számának, összegének, törlesztési időpontoknak a meghatározása;
- szükséges biztosítékok meghatározása;
- előtörlesztés lehetősége.

A fogyasztási kölcsön-szerződéseknek tartalmazniuk kell azon feltételeket is, amelyek alapján a pénzügyi intézmény lényeges szerződés kötelezettségén változtathat.

Összefoglalva: ha valaki úgy dönt, hogy hitelből vesz meg valamely árut, győződjön meg arról, hogy megfelelő hiteltípust választott-e. Nézzon körül alaposan az ajánlatok között, mert nem biztos, hogy a legelső vagy a legfeltűnőbb (legreklámozottabb) ajánlat a legjobb. Célszerű ugyanakkora hitelösszeg és THM mellett a rövidebb futamidejű hitelt választani, hisz ez kevesebb pénzbe kerül. Ha bizonytalan, kérdezze meg ügyintézőjét vagy érdekvédelmi civilszervezetet, hisz bármelyik módot választja, annak hatásai évekig szólnak.

Magyarországi Biztosítottak és Fogyasztók Egyesülete. Cím: 7400 Kaposvár, Németh István fasor 7. Telefon és fax: (82) 412-070. Honlap: ww.panaszok.hu; e-mail: mobe@panaszok.hu

Szöllősi Istvánné, a MOBFE elnöke

A SZEZ elvárásai a 2006. évi parlamenti választásokat követően hivatalba lépő kormány programjával szemben

A dokumentumot a SZEZ Szövetségi Tanácsa 2006. március 8-i ülésén fogadta el, amelynek néhány részletét közöljük.

Államháztartási reform, közszolgálati intézményrendszer

A rendszerváltás óta minden politikai és kormányzati programban kiemelt helyet kapott az ún. államháztartási reform. Ennek jegyében történtek és történnek egyoldalú lépések az állami szerepvállalás mérséklésére, a GDP közkiadásokra fordított arányának csökkentésére, a költségvetési intézmények működési költségeinek folyamatos megnyirbálására, a foglalkoztatottak létszámának jelentős (205 ezer fős) csökkentésére, a nonprofit és privát formák bevezetésére.

Olyan konzisztens államháztartási, illetve közszolgálati reformkoncepció kidolgozására azonban mindmáig nem került sor, amelyet a társadalmi és szociális párbeszéd keretében előbb megvitatottak, majd racionális kompromisszum birtokában megvalósíthatnak volna.

Most, a választások előtt minden politikai erő programjában újra hangsúlyosan, sajnos változatlan egyoldalúsággal — vagyis csak a pénzügyi megtakaríthatóság szempontjából — jelenik meg az államháztartási reform, a kisebb és olcsóbb állam jelszava.

A SZEZ a leendő kormány programjától határozottan elvárja, hogy az megvalósítható, számon kérhető, folytonosságra és partnerségre épülő legyen.

A SZEZ elismeri az államháztartási reform, a közszféra modernizációjának szükségességét, amit a változó társadalmi, gazdasági környezethez, az új követelményekhez igazodás indokol.

Az államháztartási reform által érintett területek úgyszólván mindegyike súlyos társadalmi-politikai kérdéseket érint. Fontos, hogy a mindenkori kormány felismerje: egyetlen reform sem lehet eredményes a társadalmi konszenzus minimuma nélkül. A közmegegyezés elengedhetetlen tényezői a szakszervezetek. A választásokat követően sem közömbös, hogyan alakul a társadalmi támogatottság, a közvetlenül érintett közszolgálati munkavállalók helyzete, hozzáállása, magatartása.

A SZEZ elvárása, hogy a reform a társadalmat, a lakosság életfeltételeinek javítását szolgálja. A humán alapszolgáltatásokban mindenki számára egyenlő hozzáférési lehetőséget, színvonalas „polgárközeli” szolgáltatást, az intézményekben foglalkoztatottak számára stabil jogi és etikai normák szerinti munkavégzést kell biztosítani.

A reformcéloknak ki kell fejezniük az állam alkotmányos felelősségét és kötelezettségét a humán közszolgáltatások nyújtásában.

A SZEZ határozott álláspontja az, hogy ma még nincsenek meg a társadalmi, különösen életszínvonalbeli feltételei az állami jelenlét és a közfinanszírozási arány további gyors és jelentős csökkentésének.

Az állampolgárok többsége, a bérből és fizetésből élők, a nyugdíjasok, a létminimum határán küszködők, a szociálisan rossz helyzetben lévők önhibájukon kívül képtelenek élni az öngondoskodás lehetőségével. Ezért a társadalombiztosításban, a humán közszolgáltatásokban, a szociális ellátás intézményeiben fenn kell tartani az állami jelenlétet, a szolidaritás elvét és gyakorlatát.

A SZEZ hangsúlyozza a hivatalba lépő kormány felelősségét, elvárja a reform körültekintő, alapos előkészítését, a gazdasági, a szakmai szempontok mellett a társadalmi hatások, az életviszonyok vizsgálatát és mérlegelését is. Választ igényel arra, hogy a tervezett lépésekre milyen pénzügyi források biztosíthatók. Nem kétséges, hogy számos területen az átalakításnak, legalább is átmenetileg, pénzügyi többlet-forrásigénye lesz.

A SZEZ konstruktív módon részt kíván venni, a reformokat előkészítő bizottságok munkájában, kész támogatni a jobbitó szándékú, a hatékonyságot, az ésszerű takarékoságot szolgáló megoldásokat, és nem ellenzi a külső tőkebevonás (PPP) törvényben szabályozott, célszerű formáit, határozottan fellép azonban az

„államtalanítást”, az indokolatlan privatizálást és piacosítást egyetlen megoldásként képviselő álláspontokkal és gyakorlattal szemben.

Több európai és hazai példa meggyőzően bizonyítja, hogy bizonyos magánosított közszolgáltatások az államnak, az állampolgároknak többé kerülnek anélkül, hogy színvonalasabbá váltak volna.

A SZEZ álláspontja, hogy a humán közszolgáltatásokat — ha nem is kizárólagosan —, közintézmények útján kell nyújtani, amelyeket természetesen ésszerű struktúrákban, szigorú szakmai követelmények közepette, korszerűen felkészült menedzsmenttel, közszolgálati jogviszony keretében foglalkoztatott munkavállalókkal kell működtetni.

A SZEZ készen áll arra, hogy az államháztartási reform előkészítésében és ezzel összefüggésben a Nemzeti Fejlesztési Terv kialakításában történő szakszervezeti részvétel kereteit a kormánnyal kötendő együttműködési megállapodásban rögzítse.

Oktatás, képzés

A jelenleg zajló társadalmi folyamatok szükségessé teszik a nevelés-oktatás komplex rendszerének újragondolását — beleértve a finanszírozást is —, mert növekszik az egyes társadalmi rétegek közötti gazdasági, kulturális szakadék, sőt a leszakadó csoportok 'bezáródásának' veszélye fenyeget. Emellett folyamatosan nő az információ, a tudás birtoklásának jelentősége mind az érvényesülés, mind a javak megszerzése tekintetében.

A SZEZ meggyőződése, hogy a polarizáció visszafordításának, a társadalmi mobilizáció fenntartásának egyik meghatározó eszköze a — képességének megfelelő — tudáshoz jutás esélyének biztosítása valamennyi gyermek számára.

Mivel az oktatás egyúttal versenyhelyzet is, a rendszer minden szintjén meg kell találni azokat a formákat, amelyek az esélykülönbségek csökkentésére alkalmasak. Ezért szükséges az óvoda, a napközi és a kollégium megerősítése, s meg kell teremteni a tanórán kívüli közösségfejlesztő tevékenységekhez szükséges pénzügyi forrásokat.

Ahhoz, hogy a nevelési-oktatási és szakképzési rendszer ezt az alapvető társadalmi küldetését teljesíteni tudja, folyamatos fejlődésre, ehhez viszont bizonyos fokú stabilitásra van szükség. A SZEZ határozott álláspontja, hogy ideje véget vetni annak a gyakorlatnak, mely a közoktatás rendszerét választási ciklusonként újabb és újabb irányváltásoknak teszi ki, ami gyakran követhetetlen a közoktatás szereplői számára, s kárát látja az oktatás színvonala is.

A demográfiai helyzet következményei miatt nehéz vitatni bizonyos strukturális lépések célszerűségét. Nem mindegy azonban, hogy ezek milyen módon és feltételek közepette történnek, alapvető szempontként kell figyelembe venni a tanulók érdekeit. Külön figyelmet és gondos mérlegelést érdemelnek a kistéleplések: itt az iskola nem pusztán az oktatást szolgálja, hanem a település kulturális élete, megtartó képessége szempontjából is fontos tényező.

A SZEZ alapvető követelménynek tartja a kényszerűen felszabaduló munkaerő továbbfoglalkoztatásának biztosítását. Olyan továbbképzési, átképzési rendszert kell kialakítani, amely a pedagógusokat az iskolai kiegészítő szolgáltatások ellátására, a nevelési-oktatási és szakképzési rendszert társadalmi funkciójának betöltésére teszi alkalmassá.

A szakmatanulás, a napi élethez szükséges tudás presztízsének helyreállítása társadalmi jelentőségű kérdés, mely átgondolt pedagógiai és szakmai, a munkaerőpiac igényeit figyelembe vevő tervezést igényel.

Az egészségügyi, szociális ellátások

Az egészségügy helyzete hosszú ideje napirenden lévő kérdés. Indokolja ezt, hogy az egészségügyben nem pusztán finanszírozási problémák jelentkeznek, hanem a szakmai színvonal szükségelte feltételek hiányát, a műszerpark elavultságát, az objektumok leromlott

állapotát lehet tapasztalni. Súlyosbítják a helyzetet az orvosi és szakdolgozó létszámhiány okozta problémák is, amelyek mind gyakrabban jelentkeznek. Egyre jellemzőbb a kiszervezés nonprofit és más formákba, s már-már áttekinthetetlenek a jogviszonyok.

A SZEF egyetértésével találkozunk a népegészségügyi program szándékai, a betegségmegelőzés jobbítása — kiemelt figyelemmel a közegészségügyi-járványügyi feladatokra —, a sürgősségi ellátás feltételeinek javítása, a járulékfizetési kötelezettség és az ellátásra jogosultság közötti feltételrendszer felállítása.

A SZEF elvárja, hogy mielőbb váljanak ismertté az egészségügyi működési feltételeinek javítására, a finanszírozás, a struktúra átalakítására, az ellátásban az esélyegyenlőség garanciáira, a biztosítási rendszer módosítására, s mindezekkel összefüggésben az állami felelősségre és kötelezettségvállalásra vonatkozó konkrét elgondolások. A SZEF választ vár a munkaerőhiány felszámolására, a jelenlegi alkalmazás jogviszonyai fenntarthatatlanságának rendezésére, a bérezési helyzet lényeges javítására vonatkozó kérdéseire.

A SZEF meggyőződése, hogy az egészségügyi és szociális ellátást dominánsan az állami, önkormányzati felelősség, gondoskodás és intézményrendszer kereteiben kell biztosítani, érzékelhetően növelve az egészségügyi és a szociális ellátórendszer részesedését a GDP-ből. A privatizáció nem képezheti a megoldás útját, miként a több biztosító rendszere sem.

A SZEF határozott álláspontja, hogy az egészségügyre vonatkozóan különösen igaz, hogy a döntések csak a társadalommal, az egészségügyben és a szociális ágazatban foglalkoztatottakkal folytatott érdemi párbeszéd és konszenzusra törekvés alapján lehetnek eredményesek.

Az állami és az önkormányzati intézményrendszer

A SZEF álláspontja szerint is időszerű az állami (hatalmi, végrehajtói) és önkormányzati intézményrendszer felülvizsgálata, a parlament és az önkormányzatok működési költségeinek csökkentése.

A SZEF szilárd álláspontja, hogy a közigazgatás átalakítása, minőségének javítása összetett feladat. Ez a folyamat csak a közigazgatás teljes vertikumának felülvizsgálata, a történelmi hagyományokra épült struktúrák és az új kihívásokra választ adó intézmények összeegyeztetése, a funkciók, a feladat- és hatáskörök teljes körű felülvizsgálata, útján lehet eredményes. Csak ez alapozhatja meg a helyi önállóság növelését is szem előtt tartó optimális létszámszükséglet kialakítását, a várható feszültségek mérséklését.

Súlyos társadalompolitikai kérdés a települési struktúra, a települések identitásának, funkciójának, közjogi státusának, jövőképeinek problémaköre, a megyerendszer ügye, továbbá a régiók, a közbülső intézmények és a települések közötti viszonyrendszer, feladatmegosztás kialakítása.

Megkerülhetetlen a közigazgatási reformmal összehangolt intézményfenntartási és -finanszírozási struktúra átgondolása, átalakítása, a társadalmi és szakmai konszenzuson alapuló követelményrendszer meghatározása.

A SZEF határozottan igényli a közigazgatás depolitizálását, a kvalifikált és megfelelő teljesítményt nyújtó személyi állomány létbizonytalanságának megszüntetését, stabilitásának garantálását, életpályájának felrajzolását, tisztességes megélhetést nyújtó javadalmazásának biztosítását.

A SZEF határozott elvárása az esetlegesen felszabaduló munkaerő továbbfoglalkoztatásának, mobilitásának elősegítése, az élethelyzet nehézségeit mérséklő eddigi megoldások bővítése.

Adók és járulékok

A SZEF az adó- és járulékkerhek csökkentését, az adó- és járulérendszer felülvizsgálata indokolt eszköznek tekinti. A kérdés az, hogy jelenleg megteremthető-e a feltételek a jelentős mértékű csökkentésre anélkül, hogy az akár az államháztartás mai hiánya, akár az állami kötelezettségvállalások teljesítése szempontjából negatív hatásokat váltson ki. A SZEF elvárja a felelős mérlegelést és magatartást a csökkentésre irányuló javaslatokkal szemben, és óvatosságot igényel.

Közszolgálati keresetpolitika

A bérek a közszférában 2002-ben végrehajtott igen jelentős mértékű közalkalmazotti béremelés ellenére még mindig alacsonyak, jobban elmaradnak az EU átlagától, mint a magyar gazdaság teljesítménye az európai gazdaság teljesítményétől.

A SZEF olyan bérfelzárkóztatási programot szorgalmaz, amely minden évben a gazdaság teljesítményével megközelítően azonos mértékben emeli a béreket, egyes — különösen elmaradt — ágazatokban pedig ennél nagyobb bérnövekedést tesz lehetővé.

A SZEF megfelelő kormányzati garanciák mellett érdekelt egy több évre szóló bérfelzárkóztatási megállapodás megkötésében.

A SZEF szükségesnek tartja a közszféra bérfinanszírozási rendszerének felülvizsgálata azzal a céllal, hogy a kialakított bérpozíció fedezetét évente az állami és társadalombiztosítási költségvetés, valamint az önkormányzatok költségvetései nevesítve tartalmazzák. Ezzel megszűnhetne az évtizede tartó vita a béremelésre fedezetet biztosító finanszírozásról, és valós központi, ágazati bérmegállapodásokra nyílhatna lehetőség. (...)

Szociális párbeszéd a közszférában

A SZEF a demokratikus közviszonyok egyik elengedhetetlen elemének tekinti a kultúrált, hatékony szociális párbeszédet. Változatlanul konstruktív együttműködésre, korrekt megállapodásra törekszik a mindenkori kormánnyal és az önkormányzatokkal. Ezt a magatartást várja el partnereitől is.

A 2006-ban hivatalba lépő új kormánytól azt várja, hogy törvényi és határozott kormányzati intézkedésekkel mozdítsa elő az érdekegyeztetés jelenleginél lényegesen jobb és hatékonyabb intézményesülését a párbeszéd minden szintjén, tegyen lépéseket a szakszervezetek szerepének a kollektív érdekképviseleti jogosítványaik bővítésére, működési feltételeik javítására.

Legyen szigorú jogszabályi szankciója annak, ha valamely ágazatban nem, vagy csak formálisan működik az ágazati érdekegyeztetés.

A kormány vállaljon kötelezettséget arra, hogy az államháztartási reform közszférát érintő kérdéseit végleges döntés előtt az érdekegyeztetés illetékes fórumai elé terjeszti az érdemi eszmecsere lehetőségének biztosítása mellett.

A szociális-jóléti rendszer

A SZEF határozottan állást foglal az egységes, szolidaritáson alapuló kötelező társadalombiztosítás megőrzése mellett. A már ma is jelenlévő több biztosító rendszerét kiegészítő jellegű funkciókat ellátó intézményként értelmezi. Helyesli az önkéntes közszolgálati pénztárakba belépők munkáltatói támogatását.

Szorgalmazza és támogatja a szegénység csökkentésére, a szociálisan rászorultak, a szerény körülmények között élő nagycsaládosok hatékonyabb támogatására irányuló kormányzati intézkedéseket.

Társadalompolitikai kérdésként értelmezi a fiatalok lakáshoz jutási lehetőségeinek állami eszközökből történő támogatását, a családalapítás feltételeinek javítását, a gyermekvállalásra ösztönző eszközök bővítését.

Az idősök, a nyugdíjasok helyzete a társadalom életminőségének, a stabilitásának lényeges eleme.

A SZEF fontosnak tartja, hogy a nyugdíjak reálértéke a bérekkel összhangban dinamikusan növekedjék, javuljon a bérek és a nyugdíjak közötti arány a nyugdíjak javára, változzék a nyugdíjmelés jelenlegi rendszere. Fontos, hogy folytatódjék az értékvesztett nyugdíjak, a különböző időszakokban hátrányokat okozó nyugdíj megállapítások korrekciója, s hogy bővüljön a sok évtizedes tisztességes szolgálat elismerésének lehetősége.

Az egészségügyi ellátórendszer garántálja az időskorúak számára a teljes körű hozzáférést a szolgáltatásokhoz. A gyógyszerek ára legyen kifizethető az idős korosztály számára. Az áremelkedések ellensúlyozására a rászorultak esetében maradjon érvényben a kompenzációs rendszer.

Magyarország–Ausztria

Határon átnyúló sikeres program

A 2002. évi Magyarország–Ausztria Phare CBC Program – két külön támogatási alappal – egyrészt a képzési, szakképzési és kutatási együttműködéshez nyújtott támogatást, másrészt a környezetvédelmi infrastruktúrális hálózatok fejlesztését segítette.

E program eredményeit értékelték 2006. február 20-án Sopronban. A konferencián szakszervezetünk képviselőjében Nyikos Tivadar, a PSZ Sopron városi titkára vett részt. Íme, néhány adat!

A képzési-kutatási program 4 millió eurós keretösszegéből a Phare-támogatás 3 millió eurót, a nemzeti társfinanszírozás 1 millió eurót tett ki. Az egyes projektekhez elnyerhető segítség – komponensenként eltérő összeghatárokkal – legalább 70 ezer és legfeljebb 500 ezer euró volt. A támogatási alap 22 projektje 2002 végéig sikeresen befejeződött. A Phare CBC programok révén a határ menti együttműködés területén szerzett tapasztalat, az elsajátított gyakorlat egyúttal lehetővé tette az INTERREG Közösségi Kezdeményezés pályázataiban való sikeres részvételt, Magyarország EU-tagállammá válásával megnyíló támogatások további felhasználását.

A hónap névnapja: Sándor

A Sándor név eredete: alexandrosz (görög). Jelentése: férfiak védelmezője. Névnap: március 18. Változatok: (női) Szandra.

Sándor tevékeny, dolgos ember, akinek számára első a kötelesség, s aki Józseffel, Benedekkel együtt zsákban hozza a mindannyiunk által várt meleget. Kiváló szervező, jól kommunikál, s e tulajdonságai folytán megbízható munkahelyi vezető válik belőle. Intelligens, de többre tartja a gyakorlatot az elméletnél, így csak annyit tanul, amennyinek szükségét érzi ahhoz a konkrét tevékenységhez, amit folytatni kíván. Ez a „csak” azonban nem szó szerint értendő: foglalkozásától függően a szakmunkás-bizonyítványtól akár a doktorátusig terjedhet. Sándor életét túlságosan betöltik a kötelességek, főleg amikor már családot is alapított, ezért nem ritkaság, hogy élete egyhangúvá válik, ő maga pedig gondolkodásmódjában merevvé, rugalmatlanná. A monotóniától és a hétköznapiaságtól kiéghet, megkeseredhet, ennek jele például, ha munkahelyén hepciáskodik, vagy otthon többet morog a keltetőnél. Helyesen teszi, ha a munka meg a családfői feladatok mellett időt szakít valami értelmes hobbira, ami lelkét, szellemét frissen tartja. Szabadsága alatt utazgasson, ez szintén sokat segít. Szandra soha nem szürkül el, csak emberek közt lehessen; ha ilyen pályát választ, a vidámság és a nyitottság mindit jellemzi.

Kőrösi Csoma Sándor magyar nyelvész (1784–1842) Kőrösön született. Közép- és főiskolai éveit Nagynyedenen tanította. 1815-ben angol ösztöndíjjal kutatta a keleti nyelveket a göttingeni egyetemen. Ezután gyalogszerrel útnak indult Erdélyből Ázsiába, hogy a magyarok őstörténetét kutassa. Törökországon, Iránon, Afganisztánon és Indián keresztül Nyugat-Tibetig jutott, ahonnan végül nem utazott tovább. Zanszkár tartomány több lámakolostorában és különböző településeiben éveket töltött a tibeti nyelv tanulmányozásával. Elkészítette két legjelentősebb művét: az első tibeti nyelvkönyvet és a tibeti-angol szótárt. 1830-ban meghívták Calcuttába, és könyvtárosként folytatta kutatásait. Összesen 16 európai és ázsiai nyelven állított össze szójegyzékeket.

NEGATÍV KAMPÁNY A GYERMEKNEVELÉSBEN

– Nem szégyelled magad? Ellenzéki képviselő gyerekeként 20 cent nőni a szoclib kormány négy éve alatt!?

Politikai kavalkád II.

A hazánkban dúló választási kampány indokolja, hogy továbbra is politikával kapcsolatos mondásokat, idézeteket adjunk közre. Ki-ki választhat magának kedvére valót.

- A politikához nem elsősorban intelligencia vagy erély kell, hanem türelem. A politika hosszú távú játszma, és a teknős gyakran legyőzi a nyulat. (John Major)
- Fiam! A politikában meg kell tanulnia, hogy a csirkeszar egyik napról a másikra csirkepaprikássá változhat. (Johnson)
- A politika a második legősibb mesterség a világon, és most kezdem látni, mennyire hasonlít az elsőhöz. (Reagan)
- A politikusok nem olyan erényesek, ahogyan magukról állítják. Az államférfiúi magatartás elé helyezik a politikát, eltorzítják a tényeket, leegyszerűsítik a dolgokat, felelőtlenül ígérnek és hazudnak. Am meggyőződésem, hogy ha egy vezető eredményes akar lenni, nincs más választása. (Bailey)
- Mivel egy politikus sosem hisz abban, amit mond, mindig megdöbben, amikor mások hisznek neki. (de Gaulle)
- A politikai vezetők ritkán jutnak eredeti gondolatokra. Zsenialitásuk abban van, ahogy a közösség által javasolt gyógymódok közül válogatnak. (Schlesinger)
- Ahhoz, hogy politikus légy, tudatlannak kell magad tetetned abban, amiben jártas vagy; tudást kell színlelned abban, amiben tudatlan vagy; süketnek kell lenned arra, amit hallasz; képességeid felett kell akarnod; leplezned kell, amit mutatnod kellene. (Beaumarchais)
- A politikusok mindenütt egyformák. Nagy hidakat ígérnek még akkor is, ha sehol sincs folyó. (Hruscsov)
- Megbocsáthatatlan, hogy a tudósok állatokon kísérleteznek. Jobb lenne, ha újságírókon és politikusokon kísérleteznének! (Ibsen)
- A politikusokra mindenütt a világon ugyanaz a szabály érvényes: hatalomban mászd mondj, mint ellenzékben. Ha nem ezt teszed, azt kell megvalósítanod, ami lehetetlen. (Galsworthy)
- Ahhoz, hogy valaki jó politikus legyen, képesnek kell lennie megjósolni, mi történik holnap – utána pedig elfogadhatóan meg kell magyaráznia, miért történt valami egészen más. (Churchill)
- Egy politikusnak akkor jó a memóriája, ha tudja, mire kell emlékeznie és mit kell elfelejtenie. (Morley)
- A politikai vitákban a hevesség fordítva arányos az informáltsággal és a tudással. (Minchin)
- A politikus tudja, hogy a barátai nem mindig a szövetségesei, és hogy az ellenfelei nem az ellenségei. (Nixon)
- Ha egy politikus kiszimatolná, hogy a választói között sok a kannibál, misszionáriusokat ígérne nekik vasárnapi ebédre. (Mencken)
- Mi a politikus, ha nem egy tükrő, amely visszaveri választóinak gondolatait és érdekeit? Vagyis jó taktikus. Ha egy politikus nem a megfelelő üzenetet adja vissza, a választók összetörik a tükröt. (Al Ries és Jack Trout)
- A politikusok a színen mozognak, a történészek bepillantanak a színpalak mögé. (Taylor)
- Ha a politikusok megoldást találnak a problémákra, két problémád lesz. (Kahn)
- Úgy látszik, az emberek nem értik, hogy a gondolkodáshoz időre, erőfeszítésre és felkészülésre van szükség. A politikusok túlságosan is sok beszédet mondanak ahhoz, hogy gondolkodhassanak. (Russell)
- Ha a politikában azt akarod, hogy valamit megmondjanak, kérj meg rá egy férfit. Ha valamit meg akarsz csináltatni, kérj meg rá egy nőt. (Thatcher)
- Ha valaki fontos posztra kerül, pillanatok alatt kiderül, hogy képes-e nőni, vagy egyszerűen csak puffad. (Wilson)
- Ha a politikus megismeri az emberek véleményét és abba az irányba indul, amikor valamilyen kérdésre megoldást keres, és még nem populizmus. Akkor válik azzá, ha akkor is megpróbálja azt mondani, amit az emberek szeretnének hallani, ha pontosan tudja, hogy megvalósításához semmilyen feltétel nincs meg, lehetetlen lesz megcsinálni, tehát csak felelőtlenül ígérget. (Medgyessy Péter)
- Az egyházak csak akkor fogják betölteni azt a pozíciót, amely egy modern társadalomban megilleti őket, ha megőrzik és visszanyerik autonómiájukat. Amennyiben a politikai élet egyes szereplői közül egyeseket ellenségeknek, másokat meg szövetségesnek minősítenek, maguk is politikai szereplővé válnak. Márpedig ha valaki erre a porondra lép, akkor rá is érvényesek lesznek a politika gyakorta kegyetlen törvényei. Ezért mondjuk, hogy hibát követnek el, ha azok szolgálatába szegődnek, akik ideológiai átnevelőtábor akarnak csinálni Magyarországból. (Orbán Viktor)
- Van, ami fontosabb a politikai küzdelemnél, annál, hogy ki kit győz le, hogy ki nyeri meg a következő választást. Meg kell tanulnunk: egységes nemzeti céljaink csak sokféleségeink türelmes elfogadásán és demokratikus összetevésén nyugodhatnak. Együttműködésre, felelős partnerségre vagyunk ítélve. Ez a sorsunk. Ha ezt megértjük, akkor győzhetünk. Akkor egész Magyarország győzni fog. (Gyurcsány Ferenc) A. A.

JOBBAN VAGY ROSSZABBUL ÉLÜNK?

Számok, arányok az előző (1998-2002) és a jelenlegi (2002-2006) kormányzati ciklus időszakából

Év	Minimálbér (Ft/hó)	Pedagógus-kezdőbér (főiskolai diplomával) (Ft/hó)	A minimálbérhez viszonyított arány %	Nemzetgazdasági bruttó átlagkereset (Ft/hó)	Pedagógus bruttó átlagkereset (Ft/hó)	Ped. átlagkereset a nemzetgazdasági átlag %-ában
1998	19 500	33 600	172,3	67 764	63 890	94,3
1999	22 500	39 000	173,3	77 187	75 647	98,0
2000	25 500	43 300	169,8	87 645	83 229	95,0
2001	40 000	47 100	117,8	100 571	99 659	99,1
2002	50 000	61 100/100 000 (IX. 1.)	122,2/200,0	122 453	133 622	109,1
2003	50 000	100 000	200,0	130 861	166 183	127,0
2004	53 000	100 000	188,7	145 675	166 250	114,1
2005	57 000	107 200/112 000 (IX. 1.)	188,1/196,5	158 315	189 500	119,6
2006	62 500/65 700/68 800**	112 000/114 600	179,2/183,4	164 800*	197 200*	119,6*

Forrás: KSH, PSZ Országos Iroda

Év	Minimálbér-emelkedés (év/év %)	Pedagógus-kezdőbér emelkedése (év/év %)	Nemzetgazd. br. átlagkereset emelkedése (év/év %)	Pedagógus br. átlagkereset emelk., és ennek eltérése az inflációtól (év/év %)	Infláció növekedése (év/év %)
1998	14,7	15,9	18,3	16,0 +1,7	14,3
1999	15,4	16,1	13,9	18,4 +8,4	10,0
2000	13,3	11,0	13,5	10,0 +0,2	9,8
2001	56,9	8,8	14,7	19,7 +10,5	9,2
2002	25,0	29,7 (61 100)	21,8	34,1 +28,8	5,3
2003	0,0	63,7 (100 000)	6,7	24,4 +19,7	4,7
2004	6,0	0,0	11,3	0,0 -6,8	6,8
2005	7,5	7,2 (107 200)	8,7	13,9 +10,3	3,6
2006	9,6	6,9 (114 600)	4,1*	4,1* +2,1*	2,0*

* Becsült adatok a 2006-ban várható infláció- és béremelkedés alapján, a 2005. szeptemberi közalkalmazotti bértáblaemelés áthúzó hatással és a 2006. április 1-től esedékes illetményemelésrel is számolva. A bruttó kereseti adatok természetesen valamennyi keresetelemet (pótlékok, 13., illetve 0. havi illetmény egész évre vetített hatása, túlmunka stb.) tartalmazzák.

** A 2006-ra szóló minimálbér-megállapodás alapján született kormányrendelet szakképzettek számára emelt bérminimumot állapít meg, amelynek értéke pályakezdekők esetében 65 700, a legalább két éves gyakorlattal rendelkezők esetében 68 800 Ft. A közalkalmazotti bértábla 2006. április 1-től emelkedik, s ezáltal a pedagógus-kezdőbér (F1) 114 600 forintra nő.

Gyermekek, tanulók száma a közoktatásban

Tanév	Óvoda	Általános iskola	Szakiskola	Gimnázium	Szakközépiskola	Összesen
1998/1999	376 135	976 342	132 623	201 802	289 259	1 976 161
2001/2002	342 285	947 037	132 998	223 474	292 646	1 938 440
2002/2003	331 707	933 171	133 968	232 399	287 074	1 918 319
2005/2006	325 789	859 350	131 086	197 389	244 291	1 757 905

Főállású pedagógusok száma a közoktatásban

Tanév	Óvoda	Általános iskola	Szakiskola	Gimnázium	Szakközépiskola	Összesen
1998/1999	32 235	89 570	9 239	14 021	17 831	162 896
2001/2002	32 327	90 294	8 783	16 845	19 450	167 699
2002/2003	31 550	89 035	9 305	17 128	19 955	166 973
2005/2006	30 463	85 420	10 199	18 247	20 916	165 245

Forrás: OM

A választási kampány egyik alapvető vitapontja a jobban vagy rosszabbul élünk kérdése. Összeállításunkkal ennek megválaszolását segítjük elő azzal, hogy 1998-tól napjainkig a munkavállalók, a pedagógusok kereseti adatait, az inflációt és a közoktatás létszáma adatait (többek között a foglalkoztatott pedagógusok számát) adjuk közre. Azért, hogy ne csak halvány emlékeinkre, hanem reális tényadatokra támaszkodjunk ítéletünkben.

Az előző kormányzati ciklusban jól láthatóan a minimálbér dinamikusabban fejlődött (több mint duplájára növekedett), mint a közalkalmazotti, illetve pedagóguskeresetek. Ennek eredménye az lett, hogy a minimálbér és a pedagógus-kezdőbér a szakmai szorzó bevezetése ellenére közel került egymáshoz. Azaz a tanulás, a diploma leértékelődött. A PSZ 2001 novemberében éppen ezért indította útjára a mintegy negyedmillió aláírással támogatott országos népi kezdeményezést, amelynek eredményeként 2002-ben az új kormány egyik első lépése a közalkalmazotti bértábla jelentős emelése, az általunk követelt arányok helyreállítása volt. A pedagógusok átlagkeresete a kilencvenes évek közepétől 2001-ig a nemzetgazdasági átlag alatt volt. 2002-ben viszont jelentősen afölé emelkedett, és ma is ott van (119,6%). Azzal együtt, hogy 2004-ben a bértábla változatlan maradt. E visszaesést azonban a 2005. évi 7,5+4,5% korrigálta. A költségvetési helyzetünk ismeretében ezek jelentős lépések voltak, ám még mintegy tíz százalékkal elmaradunk a szellemi foglalkozásuk átlagkeresetétől. A kereseti adatokat az infláció mértékével összevetve azt állapíthatjuk meg, hogy a pedagóguskeresetek reálértéke az előző kormányzati ciklusban ös-

szességében mintegy 20%-kal, 2002-től napjainkig, a 2004. évi mínusz érték ellenére több mint 50%-kal növekedett.

A gyermekek, tanulók létszáma sajnos kormányzati ciklusoktól függetlenül folyamatosan csökken: az általános iskolások száma 1998 és 2002 között 43 171 főve (4,4%-kal), 2002 és 2006 között 73 821 fővel (7,9%-kal) lett kevesebb. Ennek következménye, hogy az általános iskolában tanító pedagógusok száma csökkent a leginkább, bár az óvodapedagógusok száma is folyamatosan kevesebb. A középiskolákban tanító pedagógusok száma viszont emelkedett. A pedagógusok összlétszáma minden intézménytípust tekintve a 2003/2004. tanévi csúshoz (169 371 fő) képest 4 126 fővel (2,4%-kal) lett kevesebb. Ez a folyamat összefügg a gyermeklétszám alakulásával, a középfokú expanziójával és a közoktatási törvény (Kt.) változásával. A Kt. 2003. évi módosítása egyrészt szakmai alapon növelte a pedagógusfoglalkoztatás igényét, másrészt a tanulói óraszámok csökkentésével ellenkező hatást váltott ki. A 2005. évi költségvetési törvényhez kapcsolt módosítás viszont egyértelműen finanszírozási megfontolások alapján szűkítette ezt, mert bizonyos státusok tekintetében a döntést az önkormányzatok kezébe adta. A pedagógusok létszáma nyilvánvalóan még inkább csökkent volna, ha az előző kormányzati ciklusban (2001-ben) a tanítók és a tanárok heti 22 órára emelt kötelező óraszám megmarad. Hiszen tudnunk kell azt is, hogy a Medgyessy-kormány a 2002. szeptember 1-től, a közalkalmazotti bértábla jelentős emelésével együtt visszaállította a korábbi kötelező óraszámokat (tanítók heti 21, tanárok heti 20 óra). A. A.

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

Felel-e a munkáltató a munkahelyi stressz miatt keletkezett megbetegedésért?

A felperes közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperesnél, amelynek az óvodai konyhájában dolgozott. 2002. szeptember 1-jén az óvoda konyhájába nem tudott bejutni; 2002. szeptember 1-jétől szabadságon, 2002. szeptember 27-étől 2002. november 14-éig keresőképtelen állományban volt.

A községi önkormányzat képviselő-testülete a határozatával elrendelte a napközi otthonos óvoda és a helyi iskola konyhájának összevonását, amelyet az ezzel megbízott vezető nem hajtott végre.

A felperes az iskolai konyhára való áthelyezéshez nem járult hozzá, az ügyben a felek egyeztetést tartottak, azonban az erre kitűzött napon, 2002. november 15-én a felperes a közalkalmazotti jogviszonyát rendkívüli lemondással megszüntette. Indokának lényege szerint a munkáltató nem biztosította a foglalkoztatását, szabad munkavállalását korlátozták, az ügy miatt az egészsége megromlott. Az alperes újonnan megbízott vezetője a rendkívüli lemondást nem fogadta el.

A felperes rokkantsági nyugdíjigénye alapján az Országos Orvos Szakértői Intézet 50%-os munkaképesség-csökkenést állapított meg. A munkaügyi bíróság a tényállásban kiemelte az orvos szakértői véleményének azt a részét, amely szerint a 2002. február 25-étől augusztus 1-jéig tartó ideggyengeségi tünetek részben munkahelyi konfliktussal magyarázhatók.

A felperes keresete a rendkívüli lemondása jogszerűsége jogkövetkezményeinek alkalmazására, és egészségkárosodás miatt kártérítés megfizetésére irányult. Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemmel érintett jogkérdésben – az alperes kártérítés megfizetésére való kötelezése – a keresetet elutasította, és rendelkezett a további (felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képező) kereseti kérelmekről is.

Az elsőfokú bíróság által beszerzett orvos szakértői vélemény szerint a felperesnél 2002. február 25-étől augusztus 1-jéig megállapított ideggyengeségi állapot négy hónap alatt gyógyszeres kezelés hatására rendeződött. Enyhe fokú ideggyengeségi tünetei részben munkahelyi konfliktusaival, részben testi betegségei okozta panaszaihoz hozhatók okozati összefüggésbe. A munkaügyi bíróság a további orvos szakértői vélemény beszerzését szükségtelennek tartotta. Úgy értékelte, miszerint a felperes betegségét nem kizárólag „munkahelyi problémák” okozták, ezért az alperes kártérítési felelősségének jogalapja nem áll fenn.

A felperes a felülvizsgálati eljárásban szereplő jogkérdésben (a kártérítés tekintetében) benyújtott fellebbezésében – egyebek mellett – előadta, hogy a háziorvosi iratok szerint 2002. február 25-étől augusztus 31-éig, illetve szeptember 27-étől november 14-éig munkahelyi problémák miatt keletkezett betegség miatt volt táppénzes állományban, ezért az alperesnek 79.380 forint átlagilletmény és táppénz közötti különbözet megfizetésére való kötelezését kérte.

A másodfokú bíróság a kártérítési igény tekintetében megállapított tényállást, az abból levont jogi következtetést helyesnek találta, ezért e körben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Kjt. 83. §-a alapján alkalmazandó Mt. 174. § (1) bekezdéssel összefüggésben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, miszerint a részben bizonyított okozati összefüggés nem teheti lehetővé kármegosztás alkalmazását. A másodfokú bíróság azonban a szakértői véleményt a kiegészítő véleménnyel együttesen értékelve arra a meggyőződésre jutott, hogy az adminisztrációs tévedés ellenére a szakvélemény aggálymentesnek tekintendő, a per egyéb adataival összhangban áll. Az alperes kártérítési felelőssége pedig azért nem állapítható meg, mert nincs meg a közvetlen okozati összefüggés a felperes enyhe fokú ideggyengeségi tünetei és a munkahelyi konfliktusai között.

A felperes a Legfelsőbb Bírósághoz fordult. Felülvizsgálati kérelmében azt sérelmezte, hogy a szakértői véleményekben megvalósuló ellentmondások ellenére a bíróság nem adott helyt a további (másik) szakértői vélemény beszerzésére vonatkozó bizonyítási indítványának, ez az ügy érdemi megítélésére kiható lényeges eljárási szabálysértésnek minősül. Sérelmezte továbbá a közvetett károkozó magatartás értékelésének elmulasztását, valamennyi fontos tény értékelésének, illetve a bíróság dön-

tése kellő indokolásának elmaradását is. Egyebek mellett kiemelte, hogy az orvosi iratok tartalmából egyértelműen következik, hogy megbetegedése munkahelyi konfliktus következtében alakult ki. Véleménye szerint részszaksági kapcsolat is megalapozhatja a munkáltató kártérítési felelősségét. Mindezek miatt a felperes az ügyben meghozott határozatok hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását, másodlagosan a kereseti kérelmének megfelelő határozat meghozatalát kérte. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet az alábbiak szerint alaposnak találta.

A munkáltató a munkavállalója balesetével és megbetegedésével kapcsolatban előállt kárért (egészségkárosodásért) az Mt. 174. §-a alapján akkor felel, ha az a munkaviszonyával összefüggésben keletkezett. Annak bizonyítása, hogy az egészségkárosodás a munkaviszonnyal összefüggésben következett be, a munkavállalót terheli. Ha a kárt a munkáltató működési körébe eső ok idézte elő, a felelőssége akkor is fennáll, ha az ok nem volt elhárítható. Annak vizsgálatánál, hogy a balesetet és megbetegedést előidéző ok az adott esetben a munkáltató működési körébe esik-e, figyelemmel kell lenni a végzett munka jellegére és a munkavégzés körülményeire is. A kárt előidéző ok akkor minősül a munkáltató működési körén kívül esőnek, ha az független a munkáltató tevékenységétől, tehát ha az előidéző ok és a munkáltató tevékenysége között nincs okozati összefüggés. Azt, hogy a kárt előidéző ok az adott esetben a munkáltató működési körén kívül esik-e, a munkáltató működése vonatkozásában és objektív ismérvek alapján kell vizsgálni. A működési körön kívül eső ok fennállása esetén is az Mt. 174. §-ának (1) bekezdése alapján felel a munkáltató, ha a kár oka a munkáltató részéről objektíve elhárítható volt [MK 29. a) és b) pont].

A fentiekből következően a perben azt kellett vizsgálni, hogy volt-e az alperes munkáltató felelősségi körébe eső olyan intézkedés vagy mulasztás, amely a felperes munkavégzésére, annak feltételeire, a munkavégzés esetleges ellehetetlenítésére kihatott. Másrészt ezek bizonyítottsága esetén van-e olyan hitelt érdemlő és aggálytalan orvos szakértői megállapítás, amely az alperes működési körébe eső ok és a betegség közötti okozati összefüggés fennállását bizonyítja. Ennek vizsgálatánál nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperest a háziorvosa kezelte, következésképpen a bizonyítási teher szabályainak helyes alkalmazásával a teljes tényállás feltárásánál szükséges lehet a háziorvos meghallgatása, ezt követően a Pp. 182. § (3) bekezdésének megfelelő eljárás is. A kiegészítő orvos szakértői vélemény megállapítja az alperesi magatartás és a felperes ideggyengeségi állapota közötti közvetett okozati összefüggést [azzal, hogy az állapota (betegsége) másik okozójaként a testi panaszait említi].

Mindezekből a Pp. 206. § (1) bekezdés szerinti helyes mérlegeléssel, figyelemmel az MK 29. számú állásfoglalás idézett részeire is nem lehet aggálytalanul arra következtetni, hogy az alperes kártérítési felelőssége még részszaksági szinten sem áll fenn a felperes 2002. február 25-étől augusztus 1-jéig tartó állapota miatt. A törvény helyes – fentieknek megfelelő – értelmezése szerint a közvetett okozati kapcsolat önmagában nem zárja ki a munkáltató kártérítési felelősségének fennállását, a felülvizsgálati kérelem ezzel összefüggő érvelése ezért helytálló.

A kifejtettek miatt a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző jogszabálysértésre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a megyei bíróság ítéletének azt a rendelkezését, amellyel a munkaügyi bíróság ítéletének a kártérítés tekintetében a keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta – a munkaügyi bíróság érintett rendelkezésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és e körben a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A jogerős ítélet további részeit nem érintette.

A nem megfelelő munkahelyi légkör lehet-e jogszzerű indoka a vezetői megbízás visszavonásának?

A jogerős ítélettel megállapított tényállás szerint a munkáltatói jogkört gyakorló miniszter a felperest pályázat alapján 2001. április 2-án kezdődő hatállyal határozatlan időre közalkalmazottnak nevezte ki, és egyben 5 év határozott időre az alperesi intézmény vezetői feladatai ellátásával bízta meg. Ezt a megbízást a miniszter 2002. június 26-án indokolással ellátva

visszavonta, és nem vezetői munkakört ajánlott a felperes részére, aki az intézkedést június 26-án délben kapta kézhez, és a felajánlott munkakör tekintetében történő válaszadásra gondolkodási időt kért. A választ az alperes munkáltató e napon 14 órakor sürgette, s ennek hiányában aznap keltezéssel a felperes közalkalmazotti jogviszonyát 2002. június 27-én kezdődő és 2002. augusztus 25-én lejáró felmentési idővel, a Kjt. 30. § (1) bekezdés c) pontja alapján, a munkavégzés alóli felmentéssel megszüntette.

Felperes a munkaügyi bíróság előtt sérelmezte a vezetői megbízás visszavonásának és a közalkalmazotti jogviszonya megszüntetésének jogellenességét, továbbfoglalkoztatását és elmaradt járandóságainak megfizetését kérve.

A munkaügyi bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A döntés indokolása szerint a vezetői megbízás visszavonásának indokai részben valóban bizonyultak, ezért a visszavonás jogszerűen történik. A felmentést is jogszerűnek minősítette a munkaügyi bíróság, mert az eset körülményei szerint az alperes a választ öt napon belül várhatta, és a felmentés 2002. június 28-án történt postára adásától számított ilyen határidőben a felperes nem tett elfogadó nyilatkozatot, így az alperes a felperes hallgatását jogszerűen tekintette a felajánlott munkakör el nem fogadásának. Ezzel összefüggésben a bíróság mérlegelte a Kjt. 32. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt felmentési korlátozás alkalmazhatóságát is, és úgy találta, hogy a jogviszony fenntartása az alperes aránytalan terhet jelentene, ezért a korlátozás alkalmazása alól mentesült az alperes.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezéssel élt, és a keresetének megfelelő határozat meghozatalát kérte. Különösen sérelmezte a vezetői megbízás visszavonása, valamint a felmentés jogszerűségének megállapítását, továbbá a felmentési korlátozás alkalmazásának mellőzését.

A másodfokú bíróság ítéletével a vezetői megbízás visszavonása miatti keresetet elutasító ítéleti rendelkezést helybenhagyta, viszont a felmentés jogellenességét állapította meg, és elrendelte a közalkalmazotti jogviszony helyreállítását a nem vezetői munkakörben.

A másodfokú bíróság a munkaügyi bíróság által a visszavonást megalapozónak elfogadott körülmények közül két körülményt elfogadott a visszavonás való és okszerű indokaként, és erre alapította a visszavonást sérelmező kereset elutasítását. E két körülményt abban jelölte meg, hogy a felperes a pályázati elképzeléseinek megvalósítását szolgáló eszközöket nem megfelelően választotta meg, továbbá hogy a tiztagú szakszervezeti bizottságból kilenc, a közalkalmazotti tanácsnak pedig mind a tizenegy tagja kérte a felperes megbízásának visszavonását.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, és kérte a vezetői megbízás visszavonása jogellenességének megállapítását. A kérelem indokolása szerint a jogerős ítélet nem a visszavonásról szóló intézkedésben megjelölt indokokat vette alapul, hanem azoknak az

ítéletben átfogalmazott szövegét, s ennek következtében nem a felhozott indokok valóságát vizsgálta és állapította meg. Az alperes a felmentés jogellenességét megállapító jogerős ítéleti rendelkezést nem támadta.

A Legfelsőbb Bíróság a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak.

Az első- és másodfokú ítélet a visszavonás jogszerű indoka egyikének azt állapította meg, hogy a felperes ragaszkodhatott ugyan pályázati elképzeléseinek megvalósításához, annak eszközeit azonban nem megfelelően választotta meg, amint azt a tanúk is megerősítették. Másik oknak azt tekintette, hogy a felperes magatartása miatt az érdekvédelmi szervek a miniszterhez fordultak a felperes vezetői megbízásának visszavonása érdekében. Ehhez fűzi a jogerős ítélet azt hozzá, hogy „ezen való és okszerű felperesi magatartások elégségesek voltak a felperes vezetői megbízása visszavonásához”.

A Legfelsőbb Bíróság e megállapítástól annyiban tért el, hogy itt valójában nem két, hanem egyetlen okról lehet szó, hiszen a nem megfelelőnek tekintett vezetés legfeljebb tükröződhetett az érdekvédelmi szervezetek képviselőinek magatartásában, de az nem tekinthető külön oknak.

A felülvizsgálati kérelemnek az a támadása, hogy a jogerős ítélet nem a visszavonás szövegerinti indokai fennállását vagy fenn nem állását vizsgálta, az ügy érdemét tekintve nem alapos. A visszavonás indoka volt ugyanis az is, hogy a pályázati koncepcióját felperes nem tudta elfogadtatni széles körben, a pályázati céljainak megvalósításához meg nem felelő eszközöket alkalmazott, a munkatársakkal megfelelő kapcsolatok kialakítása nem sikerült, ennek fennállását a jogerős ítélet a bizonyítékok alapján megállapította.

Ezek után kellett megítélni azt a kérdést, hogy a munkáltató adott körülmények között köteles volt-e ragaszkodni a megbízáshoz, vagy pedig kellő indokkal vonta vissza a megbízást.

A törvény a vezetői megbízás visszavonásához valós, ok- és rendeltetészerű indokot kíván meg [Kjt. 23. § (4) bekezdése]. Ehhez képest a vezetői megbízás visszavonása nemcsak a vezető képességeivel, illetve magatartásával, hanem a munkáltató működésével – ideértve az ahhoz szükséges körülményeket – is összefügghet. A vezető magatartásával összefüggő munkahelyi légkör fennállása tehát a vezetői megbízás visszavonását megalapozhatja. A munkáltatónál felmerült helyzet a felperes magatartásával is összefüggött, és ez a felperes vezetői megbízásának visszavonását megalapozta.

Erre tekintettel a sérelmezett jogerős ítélet az ügy érdemi elbírálására kihatóan nem törvénysértő. Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a felperesnek a vezetői megbízása visszavonásával kapcsolatos felülvizsgálati kérelmét elutasította.

A Munkaügyi Értesítő 2006. januári száma alapján összeállította: *Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária* vezető jogtanácsos

Fizettek-e a közszférában 2004. tárgyévre 13. havi illetményt?

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának vezetője a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 29. § (1) bekezdésének a) pontja és 31. § (1) bekezdésének a) pontja alapján jogegységi eljárás lefolytatására és annak eredményeként jogegységi határozat meghozatalára tett indítványt abban a kérdésben, hogy a közszférában foglalkoztatottak 2004. évre egyhavi különjuttatás (tizenharmadik havi illetmény) megilleti-e, ennek kifizetéséről mikor kellett intézkedni, a 2005. januárjában kifizetett egyhavi különjuttatást melyik évre járó juttatásként kell figyelembe venni.

Az indítvány szerint a jogegységi határozat meghozatalát az idnokolja, hogy a 2003. évi XCV. törvénnyel, illetve 2004. évi CXXXV. törvénnyel módosított szabályok alkalmazásával kapcsolatban a 2004. évi tizenharmadik havi illetményre való jogosultság és annak kifizetési időpontja tekintetében az ítélezési gyakorlat nem egységes.

Egyik jogerős munkaügyi bírósági ítélet a 2004. évre vonatkozóan előterjesztett tizenharmadik havi illetmény iránti igény elutasítását – egyebek mellett – azzal indokolta, hogy a módosított szabály 2004. február 1-jei hatályba lépésére tekintettel „a korábbi 13. havi illetmény egyfajta nulladik havi különjuttatással fordult át 2005. évtől, így 2004. évre vonatkozóan a közszférában dolgozók részére nem folyósítanak 13. havi illetményt” (Miskolci Munkaügyi Bíróság M.927/2004/5.).

Más bíróságok úgy foglaltak állást, hogy függetlenül az új szabályok 2004. február 1-jei hatályba lépésétől, a jogalkotó minden naptári évre biztosítani kívánta a különjuttatást, így 2004. évre is (Fővárosi Munkaügyi Bíróság 23.M.2263/2005/8., 28.M.2991/2005/3., Veszprémi Munkaügyi Bíróság

3.M.266/2005/8., 3.M.225/2005/8.); a 2005. januári kifizetéseket a 2004. évi különjuttatásnak, tizenharmadik havi illetménynek tekintették (Békés Megyei Bíróság 3.Mf.25.430/2005/5., Nógrád Megyei Bíróság Mf.20.708/2005/4., 20.709/2005/4., 20.710/2005/4., Fővárosi Munkaügyi Bíróság 5.M.3653/2004/4., 8.M.2088/2005/3.).

Emellett született olyan döntés is, amely 2004. évre a különjuttatásra való jogosultságot megállapította, és azt arra tekintet nélkül megítélte, hogy a munkáltató 2005. januárjában már kifizetett egyhavi járandóságot 2005. évi „nulladik havi” különjuttatás címén (Vas Megyei Bíróság Mf.20.299/2005/5., Mf.20.621/2005/3., Debreceni Munkaügyi Bíróság 2.M.169/2005/3., Somogy Megyei Bíróság 3/I.Mf.21.204/2005/4.).

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jogegységi tanácsa a Polgári Kollégium vezetője által indítványozott jogegységi eljárásban meghozta a következő *jogegységi határozatot*: „A közigazgatási szerveknél foglalkoztatott munkavállalókat, a köztisztviselőket, a közalkalmazottakat, az igazságügyi alkalmazottakat, az ügyészégi szolgálati viszonyban állókat, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjait, illetve a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáit (a továbbiakban: a közszférában foglalkoztatottak) 2004. évre is megillette egyhavi különjuttatás, amelynek kifizetéséről 2005. január 17-én kellett intézkedni.”

A kérdés tehát nem kérdés többé: 2004. januárjában a 2003. évre, 2005. 01. 17-én a 2004. évre, 2006. januárjában pedig a 2005. évre járó 13. havi illetményt fizették ki.

Dr. Sné dr. Cs. M.

A NYUGDÍJ ÖSSZEGÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA 2006-BAN

A nyugdíjjogosultság feltételei nem változtak. A nyugdíj összege is változatlanul az elismert szolgálati időhöz tartozó mértéktől és a figyelembe vehető havi nettó átlagkereset összegétől függ.

A havi nettó átlagkeresetet az 1988. 01. 01-től a nyugdíj megállapításának kezdő napját megelőző napig elért (legkésőbb 2006. december 28-ig) – a kifizetés idején érvényes szabályok szerinti nyugdíjjáruelék alapjául szolgáló – bruttó jövedelemhez igazodva számítják ki.

1988. 01. 01-től 1996. 12. 31-ig csak a főfoglalkozás keretében kapott bruttó jövedelmet veszik figyelembe az egyéni járulékfizetés felső határáig. 1997. 01. 01-től már a felső határig minden nyugdíjjáruelék-köteles jövedelem számít.

Az átlagszámítási idő minden évének bruttó jövedelmét az akkor érvényes adójogszabály alapján nettósítják, majd bizonyos évek nettó jövedelmét valorizációs szorzóval felszorozzák.

évek	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
valorizációs szorzó	13,276	11,356	9,339	7,442	6,135	5,212	4,094	3,636
évek	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
valorizációs szorzó	3,097	2,496	2,108	1,870	1,679	1,445	1,208	

Majd az átlagszámítási időszakban kapott valorizált és nem valorizált (1988-tól) nettó jövedelem együttes összegét el kell osztani az átlagszámítási időszaknak a biztosításban töltött azon napjainak számával, amelyekre a nyugdíjat igénylő jövedelemben részesült (a táppénzes napok osztószámcsökkentők!). Az így kapott napi nettó átlagkeresetet meg kell szorozni 365-tel, és el kell osztani 12-vel.

Ha a kapott nettó átlagkereset 174 000 Ft vagy ennél kevesebb, akkor ez az összeg a nyugdíj alapja. Például: ha a havi nettó átlagkereset 174 000 Ft, az elismert szolgálati idő 38 év, amely után a mérték 77%, akkor a nyugdíj $174\ 000\ \text{Ft} \times 0,77 = 133\ 980\ \text{Ft}$.

Ha a havi nettó átlagkereset 170 000 Ft-nál több, akkor az alábbi sávos elvonással (degresszállással) állapítják meg a nyugdíjalapot:

174 001 – 198 000 Ft	közötti átlagkereset	90%-a
198 001 – 223 000 Ft	közötti átlagkereset	80%-a
223 001 – 248 000 Ft	közötti átlagkereset	70%-a
248 001 – 273 000 Ft	közötti átlagkereset	60%-a
273 001 – 298 000 Ft	közötti átlagkereset	50%-a
298 001 – 349 000 Ft	közötti átlagkereset	40%-a
349 000 Ft feletti átlagkereset		30%-a

Például: ha a havi nettó átlagkereset 240 000 Ft, akkor a degresszállást alkalmazzuk:

174 000 Ft	174 000 Ft
174 001 – 198 000 Ft közötti rész (24 000 Ft) 90%-a	21 600 Ft
198 001 – 223 000 Ft közötti rész (25 000 Ft) 80%-a	20 000 Ft
223 001 – 240 000 Ft közötti rész (7 000 Ft) 70%-a	4 900 Ft
	220 500 Ft

azaz 220 500 Ft a nyugdíj alapjául szolgáló nettó átlagkereset. 38 év szolgálati idő esetén tehát $220\ 500\ \text{Ft} \times 0,77 = 169\ 785\ \text{Ft}$ a nyugdíj összege.

Az özvegyi nyugdíj mértékének emelkedése

Özvegyi nyugdíjat a házastárs, az elvált házastárs és az élettárs kaphat. Az élettárs és az elvált házastárs szigorúbb feltételek teljesítése esetén részesülhet az ellátásban.

Az özvegyi nyugdíj ideiglenes vagy állandó lehet. IDEIGLENES ÖZVEGYI NYUGDÍJ egy évig jár annak, akinek a házastársa öregségi, rokkantsági nyugdíjasként halt meg, vagy az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte. Továbbá az elhunyt jogán árvaellátásra jogosult másfél évesnél fiatalabb gyermeket eltartó özvegynek az árva 18 hónapos életkorának betöltéséig jár. Fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek esetén az ideiglenes özvegyi nyugdíj azonos feltétellel a gyermek 3. születésnapjáig folyósítható.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj megszűnését követően ÁLLANDÓ ÖZVEGYI NYUGDÍJra az jogosult, aki házastársa halálakor

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltötte, vagy
- rokkant, vagy
- házastársa jogán árvaellátásra jogosult fogyatékkal élő, illetve tartósan beteg, vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodik.

Az állandó özvegyi nyugdíj akkor is jár, ha az erre jogosító feltételek valamelyike a házastárs halálától számított 10 éven belül bekövetkezik.

Megözvegyülés esetén az ideiglenes özvegyi nyugdíj 55%-a (2007-től 60%-a) annak az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunytat halála időpontjában megillette vagy megillette volna.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj megszűnését követően járó állandó özvegyi nyugdíj mértéke

- a jogosultsági feltételekkel rendelkező, de saját jogú nyugellátásban nem részesülő özvegy esetén 2006. 01. 01-től 50% helyett 55%-ra (2007-től pedig 60%-ra);

- a jogosultsági feltételekkel rendelkező és egyidejűleg saját jogú nyugellátásban részesülő özvegy, továbbá azon özvegy esetében, aki házastársa jogán tartósan beteg vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermekre tekintettel jogosult özvegyi nyugdíjra, 30%-a annak az öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunytat halála időpontjában megillette vagy megillette volna.

Az özvegyi nyugdíj az özvegy saját jogú nyugdíjának összegére tekintet nélkül jár.

Az özvegyi nyugdíjra való jogosultság megszűnik, ha az özvegy a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatár betöltése előtt házasságot köt. A rokkantság címén megállapított özvegyi nyugdíjra való jogosultság megszűnik, ha az özvegy már nem rokkant. Az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság akkor szűnik meg, ha már egyik gyermeket sem illeti meg az árvaellátás.

Összeállította: Horváth Erzsébet tb-szakértő

Európai Egészségbiztosítási Kártya

Bevezették 2005. 11. 01-től az Európai Egészségbiztosítási Kártyát, amely az E111 formanyomtatványt váltotta fel. A biztosított által valamely EGT-tagállam (Európai Gazdasági Térség) területén történő ideiglenes tartózkodása során igénybevevett egészségügyi szolgáltatásra – a közösségi rendelet szerint – jogosító, a MEP által kibocsátott Európai Egészségbiztosítási Kártyát, illetve az azt helyettesítő nyomtatványt az illetékes MEP a biztosított kérelmére, díjmentesen a külön jogszabályokban foglaltak figyelembevételével bocsátja a biztosított rendelkezésére. Kiváltása csak személyesen intézhető! Akadályoztatás esetén más személy csak meghatalmazással válthatja ki a kártyát helyettesítő nyomtatványt. Az EU-kártya igényléséhez: személyi azonosságot igazol

zó okmány, lakcímkártya, TAJ-számot igazoló okmány, jogosultságot bizonyító okmány (munkáltatói igazolás, nyugdíjas-igazolás) bemutatása szükséges. A kiállított kártya általában 12 hónapig érvényes, kiskorú személyeknek 36 hónapos az érvényessége, de legfeljebb 18 éves korig, saját jogú öregségi nyugdíjasok részére 36 hónap érvényességgel kerül kiadásra.

Fontos azonban annak ismerete, hogy aki EU-kártyával vagy az azt helyettesítő nyomtatvánnyal, valamint a közösségi rendelet szerinti egyéb nyomtatvánnyal úgy vett igénybe egészségügyi szolgáltatást valamely EGT-tagállamban, hogy arra nem volt jogosult, köteles az egészségügyi szolgáltatás Egészségbiztosítási Alapot terhelő költségeit megtéríteni.

JOGI PANORÁMA

Az idei téli ülészakon hozott törvények vagy törvénymódosítások széles jogalkalmazási területet ölelnek fel. Egy-egy törvény vagy rendelet módosítása több törvényre, ill. rendeletre is kiterjed. Valamennyi alább felsorolt új vagy módosított jogszabály a közoktatási terület számára társadalombiztosítási, munkajogi vagy azzal összefüggő, egyéb jogszabályi változásokat, ill. fontos oktatási minisztériumi tájékoztatót tartalmaz.

Fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy némely jogszabályi rendelkezés hatálybalépése nem egy időben történik, főképp, ha a több törvényt vagy rendeletet módosít. Vannak olyan jogszabályok, amelyek hatályba léptető rendelkezése több A4-es oldalt is megtölt. Mi ezt a táblázatban csillaggal (*) jelezzük, mert helyhiány miatt ezeket a rendelkezéseket nem tudjuk a tájékoztatónkban közzé tenni. Kérjük, hogy minderre legyenek figyelemmel a **2005-11-15-től 2006-02-22-ig** terjedő, a **Magyar Közlöny 150-173/2005. és 1-20/2006.** számaiban megjelent jogszabályok alkalmazása során.

Megjelenés	MK	Hatályos	A jogszabály száma, rendelkezése
2005-11-15	150.	2006-01-01	2005. évi CXIX. törvény: Az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról
2005-11-23	152.	*	2005. évi CXXXVI. törvény: A családtámogatási rendszer átalakításáról
2005-12-07	157.	2005-12-05	256/2005. (XII. 7.) Korm. r.: Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet és az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpontról szóló 105/1999. (VII. 6.) Korm. rendelet módosításáról
2005-12-07	157.	2006-01-01	257/2005. (XII. 7.) Korm. r.: Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rend. módosításáról
2005-12-14	160.	*	2005. évi CXXXIX. törvény: A felsőoktatásról
2005-12-14	160.	2006-01-01	262/2005. (XII. 14.) Korm. r.: A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról rendelkező 195/1997. (XI. 5.) Korm. rend. módosításáról
2005-12-15	161.	2005-12-18	115/2005. (XII. 15.) FVM r.: A 2006. évi iskolatej program első félévének szabályozásáról
2005-12-16	162.	2005-12-17	2005. évi CXI. törvény: A szülői felelősséggel és a gyermek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, Hágában, 1996. október 19-én kelt Egyezmény kihirdetéséről
2005-12-21	165.	2006-01-01	22/2005. (XII. 21.) FMM r.: A munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet módosításáról
2005-12-21	165.	2006-01-01	9/2005. (XII. 21.) ICSSZEM r.: Az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter hatáskörébe tartozó szociális szakképesítések megszerzésére irányuló szakmai vizsga szervezésére feljogosított intézményekről szóló 69/2004. (VII. 5.) ESZCSM rendelet módosításáról
2005-12-22	166.	2005-12-31	289/2005. (XII. 22.) Korm. r.: A felsőoktatási alap- és mesterképzésről, valamint a szakindítás eljárási rendjéről
2005-12-22	166.	2005-12-31	31/2005. (XII. 22.) OM r.: A nevelési-oktatási intézmények névhasználatáról
2005-12-22	166.	2006-01-01	32/2005. (XII. 22.) OM r.: A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet módosításáról
2005-12-22	166.		1129/2005. (XII. 22.) Korm. határozat: Tájékoztató az Országos Érdekegyeztető Tanács 2005. október 21-i üléséről
2005-12-22	166.		1129/2005. (XII. 22.) Korm. határozat: Tájékoztató az Országos Érdekegyeztető Tanács 2005. október 28-i üléséről
2005-12-23	167.	*	2005. évi CLIII. törvény: a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről
2005-12-23	167.	2005-12-31	299/2005. (XII. 23.) Korm. r.: A központosított illetményszámfejtésről szóló 172/2000. (X. 18.) Korm. rendelet módosításáról
2005-12-23	167.		79/2005. (XII. 23.) ME határozat: Tájékoztató az Országos Érdekegyeztető Tanács 2005. november 25-i üléséről
2005-12-25	168.	*	2005. évi CLIV. törvény: a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény, valamint egyéb munkaügyi tárgyú törvények módosításáról
2005-12-25	168.	*	2005. évi CLV. törvény: a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény módosításáról
2005-12-25	168.	2006-01-01	316/2005. (XII. 25.) Korm. r.: a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról
2005-12-26	169.	2006-01-01	318/2005. (XII. 26.) Korm. r.: Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról
2005-12-26	169.	*	319/2005. (XII. 26.) Korm. r.: Az államháztartás szervezeti beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet, valamint a kincstári elszámolások beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságáról szóló 240/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
2005-12-27	170.	*	2005. évi CLXX. törvény: A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról
2005-12-27	170.	*	322/2005. (XII. 27.) Korm. r.: A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény egyes végrehajtási rendeleteinek módosításáról
2005-12-29	172.	2006-01-01	2005. évi CLXXX. tv. a foglalkoztatás bővítése és rugalmasabbá tétele érdekében szükséges intézkedésekről
2006-01-01	1.		2006. évi II. törvény: a Magyar Köztársaság és Románia között, a szociális biztonságról szóló, Bukarestben, 2005. október 20-án aláírt Egyezmény kihirdetéséről
2006-01-18	4.		6/2006. (I. 18.) KE h. Tájékoztató az Országos Érdekegyeztető Tanács 2005. december 2-i üléséről
2006-01-18	4.		6/2006. (I. 18.) KE h. Tájékoztató az Országos Érdekegyeztető Tanács 2005. december 9-i üléséről
2006-01-26	7.	2006-01-31	4/2660. (I. 26.) PM-BM e.r. A helyi önkormányzatokat és többcélú kistérségi társulásokat 2006. évben egyes központi költségvetési kapcsolatokból megillető forrásokról
2006-02-02	11.	2006-02-07	1/2006. (II. 2.) FMM r.: A rendezett munkaügyi kapcsolatok feltételeinek igazolására alkalmas iratokról
2006-02-10	15.		1016/2006. (II. 10.) Korm határozat: A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata (1/2006. PJE szám)
2006-02-17	18.	2006-04-01	1/2006. (II. 7.) OM r.: Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről
2006-02-17	18.	2006-02-25	2/2006. (II. 17.) OM r.: Az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai, szakértői és az Országos szakmai vizsgálónői névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről szóló 31/2004. (XI. 13.) OM rendelet és kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet módosításáról
2006-02-22	20.	2006-03-01	3/2660. (II. 22.) OM r.: A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) rendelet módosításáról